

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Областна администрация
Перник

УТВЪРДИЛ: /П/

Д-Р АЛЕКСАНДЪР АЛЕКСАНДРОВ
ОБЛАСТЕН УПРАВИТЕЛ

Съгласувал: /П/

Ивайла Касърова
Директор РДСП - Перник

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Перник (2016 г. – 2020 г.)

2300 Перник, пл. Св. Иван Рилски 1Б
тел.: +359 76 649 910, факс: +359 76 604 755
e-mail: oblast@pk.government.bg
web: www.pk.government.bg

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Областна администрация
Перник

Област Перник

Резюме

Новата Областна стратегия за развитие на социалните услуги в Перник 2016-2020 г. е създадена съгласно изискванията на Закона за социално подпомагане и Правилника за неговото прилагане, където е създадена законовата рамка за разработването и изпълнението на областни и общински стратегии за развитие на социални услуги, като инструмент за по-тясна връзка между осигуряването на достъп, качеството и финансова устойчивост на социалните услуги.

Стратегията предвижда социални услуги за **всички рискови групи на територията на всички общини в област Перник**. В рамките ѝ са изведени приоритети като целеви групи и услуги въз основа на остротата на проблемите и наличните ресурси за периода на действие на Стратегията през следващите пет години 2016 - 2020.

Визия: Областната стратегия за социалните услуги цели да осигури достъпни и качествени социални услуги в област Перник, интеграция на общности и индивиди, пълноценна реализация и грижа за хората от рисковите групи.

Основна ценност в социалната работа е **човекът и правото на всяко човешко същество да развие максимално своите възможности, без значение на етническа принадлежност, пол, увреждане, възраст, социално положение**. При планирането и предоставянето на социални услуги Областната стратегия следва основните човешки права, утвърдени в международните документи и конвенции за защита на правата на човека, основните свободи и за правата на детето.

Приоритетите на Областната стратегия са изведени в съответствие с идентифицираните потребности на рисковите групи и необходимостта от спешна намеса за решаване на основни критични социални проблеми на жителите в областта. Те са групирани в две посоки - отнасящи се до съдържанието на социалните услуги и до начина на функциониране и изпълнение на услугите и мерките за социално включване.

Общи приоритети на Стратегията, които адресират услугите към широкия спектър на рисковите групи, са:

- Развитие на услуги и подкрепа за широка превенция на рисковете; Превенция на отделянето на децата от семействата чрез социална работа, подкрепа на родителите и семейната общност със специален фокус към най-уязвимите семейства;
- Деинституционализация – за деца и лица;
- Подкрепа за децата, възрастните и старите хора с увреждания и техните семейства;
- Подкрепа за деца, жени, млади хора, жертви на насилие, и превенция на насилието във всички форми и проявления.
- Повишаване на качеството на предоставяните социални и интегрирани услуги;
- Подобряване на достъпа до услуги на рисковите групи от малките, изолирани населени места в област Перник.

В общия контекст, областната стратегия отново цели към 2020 г. да преодолее неравномерността в развитието на социални услуги, за да се подобри достъпа на рисковите групи от различните общини в областта до конкретни социални услуги, като се обхванат също живеещите на територията на малките общини и особено в малките населени места, които до момента остават извън мрежата на социалните услуги. Област Перник се характеризира с голям брой хора в пенсионна възраст и разпръснати малки отдалечени от общинските центрове села.

В съответствие с основните изводи и препоръки от анализа на ситуацията, планираната интервенция в Областната стратегия е структурирана в две направления, които на практика обхващат пълния спектър на социалните услуги в област Перник. Във всяко направление са заложени също конкретни приоритети, **обща и специфични цели** за развитие на услугите през следващите пет години.

Направление 1: Превенция и подкрепа за деца и семейства в риск

Обща цел 1. Да се подобри грижата за децата в семейството, като се предотврати появата и развитието на рискови фактори по отношение на децата и се постигне максимално намаляване на броя на децата, отделени от родните семейства, чрез:

Специфична цел 1.1: Широка превенция на рисковете и negliжирането на децата, подобряване на родителските грижи, подкрепа за децата в риск и техните родители за намаляване на случаите на отделяне на деца от семейството и задържане на децата в биологичното семейство;

Специфична цел 1.2: Прекратяване на настаняването в институции на деца, отделени от семействата, намаляване на настаняванията в други резидентни услуги чрез развиване на услуги за алтернативна семейна грижа с фокус върху приемната грижа.

Специфична цел 1.3: Подобряване на възможностите за развитие на децата с увреждания, отглеждани в семейството.

Специфична цел 1.4: Осигуряване на подкрепа за деца, младежи и техните семейства за превенция на насилието, рисково поведение и negliжиране на децата, подкрепа за децата жертвите на насилие.

Специфична цел 1.5: Подобряване на съществуващите социални услуги за предоставяне на резидентна грижа в общността за деца и младежи, които не могат да бъдат върнати в семейната среда.

Направление 2: Социално включване на уязвими групи, лица в неравностойно положение и стари хора:

Обща цел 2. Да се създадат условия за социално включване, по-добър и достоен живот на хора с увреждания, уязвими групи и стари хора във всички населени места в областта, чрез:

Специфична цел 2.1: Да се подобри качеството на живота на хората с увреждания и старите хора във всички населени места в област Перник чрез широка мрежа от услуги за социално включване и осигуряване на условия за спокоен и достоен живот в семейна и домашна среда.

Специфична цел 2.2: Осигуряване на условия за пълноценен и достоен живот на хората с увреждания и старите хора в семейна среда чрез предоставяне на дневни и почасови услуги в общността;

Специфична цел 2.3: Подобряване на резидентните услуги в общността за хора с увреждания и стари хора - осигуряване достъп до качествена резидентна грижа в среда, близка до домашната.

Специфична цел 2.4: Създаване на условия за социално включване на уязвими лица, жертви на насилие и трафик, групи и общности в риск.

В Областната стратегия са описани подробно мерките, дейностите и индикаторите за постигане на общите и специфичните цели; набелязани са механизмите за координация и взаимодействие между общините и институциите на областно ниво, доставчиците на услуги и другите заинтересовани страни, както и системата за мониторинг и оценка на изпълнението на стратегията, необходимите ресурси – човешки и финансови, основните параметри във времевата рамка за изпълнението на Стратегията.

Съдържание

Резюме	2
Раздел А: Контекст и оценка на нуждите	8
1 Контекст	8
1.1 Предистория	8
1.2 Обхват и фокус на стратегията	8
1.3 Съответствие с международни, национални и местни политики	9
2 Изводи от анализа на ситуацията и оценката на потребностите в област Перник.....	14
2.1 Тенденции в развитието на област Перник	14
2.2 Идентифицирани рискови групи	15
2.3 Изводи за изпълнението на предходната Стратегия и състоянието на мрежата от услуги в областта	17
2.4 Основни препоръки към новата Областна стратегия	19
Раздел Б: Стратегия за развитие на социалните услуги.....	21
3 Визия и цели	21
3.1 Визия.....	21
3.2 Ценности и принципи.....	21
3.3 Приоритети и направления на Областната стратегия	22
3.4 Приоритети и цели	23
3.4.1 Общи и специфични цели на развитието на социалните услуги.....	23
3.4.2 Приоритетни целеви групи.....	24
3.5 Ключови индикатори за постиженията на Стратегията	25
4 Интервенция – социални услуги и мерки.....	27
4.1 Мерки и дейности по Направление 1: Превенция и подкрепа за деца и семейства в риск.....	27
4.1.1 Превенция на рисковете и подкрепа за деца и семейства	27
4.1.2 Алтернативна семейна грижа.....	32
4.1.3 Социално включване за деца с увреждания.....	33
4.1.4 Услуги за деца и младежи жертви на насилие, с рисково поведение и зависимости.....	35
4.1.5 Резидентни услуги за деца.....	36
4.2 Мерки и дейности по Направление 2: Социално включване на уязвими групи, лица в неравностойно положение и стари хора	44
4.2.1 Услуги в домашна среда за хора с увреждания и стари хора.....	44
4.2.2 Почасови и дневни услуги за стари хора и лица с увреждания	45
4.2.3 Резидентни услуги за пълнолетни лица и стари хора.....	48
4.2.4 Подкрепа за уязвими групи и хора в риск	50
Раздел В: План за действие	62
5 Управление и координация на изпълнението на стратегията.....	62
5.1 Структури за координация на областно и общинско ниво	62
5.2 Система на мониторинг и оценка. Работа на ЗМО.....	64
5.3 Основни партньори. Механизми на партньорството	65
5.4 Основни етапи в изпълнението на стратегията	66

6	Ресурси.....	67
6.1	Изграждане на капацитет за изпълнение на стратегията	67
6.1.1	Човешки ресурси за предоставяне на социални услуги	67
6.1.2	Изграждане на капацитет за управление на услугите	67
6.2	Финансови и материални ресурси	67
7	Комуникационна програма	68
7.1	Цели, задачи и методи	69
7.2	Оперативно изпълнение на комуникационната програма	70
	Раздел Д: Приложения	72
8	Оценка на потребностите от социални услуги.....	72
8.1	Общински анализи на ситуацията в общините на област Перник.....	72

Използвани съкращения (абревиатури)

АЗ	Агенция по заетостта към МТСП
АСП	Агенция за социално подпомагане
АХУ	Агенция за хора с увреждания
ДАЗД	Държавната агенция за закрила на детето
ДБТ	Дирекция Бюро по труда
ДВФУ	Дом за възрастни с физически увреждания
ДДД	Държавно делегирана дейност
ДДЛРГ	Дом за деца лишени от родителски грижи
ДМСГД	Дом за медико-социални грижи за деца
ДРСЗ	Дирекция "Регионална служба по заетостта"
ДСП	Дирекция „Социално подпомагане“
ДСХ	Дом за стари хора
ДЦДМУ	Дневен център за деца и младежи с увреждания
ДЦДМУИ	Дневен център за деца и младежи с умствена изостаналост
ДЦДУ	Дневен център за деца с увреждания
ЗЖ	Защитено жилище
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
МКБППМН	Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
МОН	Министерство на образованието и науката
МТСП	Министерството на труда и социалната политика
МФ	Министерството на финансите
НПО	Неправителствена организация
ОЗД	Отдел "Закрила на детето"
ООН	Организация на обединените нации
ОСРСУ	Областна стратегия за развитие на социалните услуги
РДСП	Регионална дирекция за социално подпомагане
РЗОК	Регионална здравноосигурителна каса
РИО на МОН	Регионален инспекторат по образование към Министерството на образованието и науката
РПУ	Районно полицейско управление
РЗИ	Регионални здравни инспекции
СИ	Специализирана институция
СУ	Социална услуга
ЦОП	Център за обществена подкрепа
ЦСРИ	Център за социална рехабилитация и интеграция
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип

Раздел А: Контекст и оценка на нуждите

1 Контекст

1.1 Предистория

Областната стратегия за развитието на социалните услуги в област Перник (2016 – 2020 г.) е разработена като секторна политика, въз основа на стратегията за социални услуги изпълнявана през изминалия период (2010 - 2015 г.), както и въз основа на анализи на потребностите от социални услуги в областта и във всички общини на територията на област Перник.

Новата Областна стратегия за развитие на социалните услуги в Перник 2016-2020 г. е създадена съгласно изискванията на Закона за социално подпомагане и Правилника за неговото прилагане, където е създадена законовата рамка за разработването и изпълнението на областни и общински стратегии за развитие на социални услуги, като инструмент за по-тясна връзка между осигуряването на достъп, качеството и финансова устойчивост на социалните услуги.

Организирането на процеса по изготвянето на стратегиите на областно и на общинско ниво е регламентирано в посочените нормативни документи като задължение на областния управител заедно със съответните кметове и общински съвети в област Перник.

1.2 Обхват и фокус на стратегията

Областната стратегия определя областната рамка и параметрите на социалните услуги във всяка от общините на територията на област Перник.

Времеви обхват. Планираните услуги и мерки за социално включване ще се изпълняват на територията на областта през следващите пет години (2016 – 2020 г.).

Видове услуги и обхват на рисковите групи. Областното планиране има за цел да очертае насоките за развитие на мрежата от услуги, която отговаря на нуждите на рисковите групи в област Перник и е ефективна в своето действие от управленска и икономическа гледна точка. На първо място са включени съществуващите вече услуги (като се посочва доколко те трябва да бъдат подобрени или запазени в техния настоящ вид) и развитието на нови социални услуги. Посочени са начините на достъп до тези услуги и връзката между тях. Освен това, стратегията развитието на услугите се разглежда в контекста на хоризонталните мерки и дейности в други свързани сфери (здравеопазване, образование, жилищна политика и др.), които имат отношение към функционирането на социалните услуги и са от ключово значение за решаването на проблемите на рисковите групи и индивиди.

Стратегията обхваща:

- Развитието на нови услуги и усъвършенстването на съществуващите социални услуги през 2016 – 2020 г. съобразно изведените потребности на целевите групи;

- Инициирането на междусекторни „смесени” иновативни услуги и програми за социално включване и подкрепа.

Областната стратегия за социалните услуги обхваща мерки и услуги, които са необходими за осъществяване на ефективна политика за подкрепа на индивидите и групите в риск в областта, в съответствие с техните реални потребности и съвременни стандарти. За тази цел стратегията обхваща не само социални услуги и мерки, но и интегрирани политики, съществуващите ресурсите на секторите образование, здравеопазване и политика за включване на пазара на труда.

Стратегията предвижда социални услуги за **всички рискови групи на територията на област Перник**. В рамките ѝ са изведени нейните приоритети като целеви групи и услуги за периода на действие въз основа на остротата на проблемите и наличните ресурси.

Географски обхват. В географско отношение тя покрива шестте общини на територията на област Перник – Перник, радомир, Трън, Брезник, Земен и Ковачевци и обръща специално внимание на географската специфика на областта и на многобройните отдалечени от общинските центрове малки изолирани населени места, където живеят малобройни рискови групи. Планираните услуги и мерки за социално включване ще се изпълняват на територията на цялата област Перник.

1.3 Съответствие с международни, национални и местни политики

В България успешно се провежда целенасочена реформа в сферата на социалните услуги, която стартира първо в сферата на услугите за деца, след което премина и към останалите услуги за пълнолетни лица и стари хора. Реформата е насочена предимно към деинституционализация и децентрализация на социалните услуги. Изграждането на добре функционираща мрежа от социални услуги, предоставяни в общността с цел социалната защита и интеграцията на най-уязвимите групи от населението е един от приоритетите на социалната политика на Правителството.

Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Перник е в съответствие с препоръките на Съвета на ЕС, както и с действащото национално законодателство в сферата на социалните услуги, здравеопазването, интеграцията на хората с увреждания, защитата от дискриминация. Тя е съобразена с добрите практики на страните-членки на ЕС и с редица международни документи, които третираат въпросите, свързани с подобряване на качеството на живот на възрастните хора, хората с увреждания, гарантиране правото на децата да живеят в семейна среда и на достъп до качествена грижа и услуги според индивидуалните им потребности.

През последните години държавата провежда целенасочена реформа в сферата на социалните услуги, която стартира първо в сферата на услугите за деца и след това премина и към услугите за другите възрастови групи. Реформата е насочена към деинституционализация и децентрализация на социалните услуги. От система на специализирани институции се премина към създаване на социални услуги в общността, които променят подхода към индивидите и групите в риск и целят интегрирането им в социалните общности.

Областната и общинските стратегии за развитие на социалните услуги в област Перник, както и годишният план за изпълнение, са взаимосвързани стратегически документи на областно и общинско ниво. Те са насочени към преодоляване на съществуващия дисбаланс в предлагането на социални услуги, осигуряване равен достъп до качествени социални услуги и продължаване на процеса на дългосрочно стратегически планиране на социалните услуги на общинско и областно ниво с участието на заинтересованите страни.

Международни политики – конвенции, документи на ЕС

Стратегията за развитие на социалните услуги в област Перник е разработена в унисон с принципите на международни нормативни актове, визиращи насоките за осъществяване на приоритетни политики в сферата на социалното развитие.

Сред основните документи, с които е съобразена Стратегията са:

- Международна харта за правата на човека на ООН,
- Конвенция на ООН за правата на детето,
- Конвенция на ООН за правата на хората с увреждания и Факултативния протокол, Стандартни правила за равнопоставеност и равни възможности за хората с увреждания на ООН,
- Конвенция на ООН срещу насилието и дискриминацията,
- Принципи на ООН за защита на лицата с психични заболявания и подобряване на психиатричната помощ;
- Европейска конвенция за защита правата на човека и основните свободи;
- Харта на основните права на ЕС,
- Европейска социална харта,
- Европейска харта на правата и отговорностите на възрастните хора, нуждаещи се от дългосрочни грижи и помощ,
- Резолюция на Европейския парламент от 9 септември 2010 г. относно дългосрочните грижи за възрастни хора,
- Европейска стратегия за хората с увреждания за периода 2010 – 2020 г.
- Европейска стратегия за здравеопазване,
- Европейска харта на предоставящите грижа в семейството.

Национални приоритети в развитието на социалните услуги

Социалната политика на България в следващия програмен период е насочена предимно в изпълнение на Стратегията за дългосрочна грижа, с която се цели промяна на философията и нагласите относно дългосрочната грижа за възрастни хора с увреждания и стари хора за създаване на най-добри условия за живот.

В контекста на икономическата и социална криза, негативните демографски промени, България е изправена пред сериозни предизвикателства, свързани със застаряване на населението, което води до повишаване на потребността от услуги за дългосрочна грижа и съответно до нарастване на обществените разходи за тези услуги. Процесът на остаряване на населението продължава, като в края на 2015 година, хората над 65 годишна възраст представляват над 20% от населението на България. Изключително сложен е проблемът с

гарантиране на по-високо качество на услугите, предлагани в съществуващите СИ, което възпрепятства осигуряването на адекватно качество на живот на потребителите.

Националната стратегия за дългосрочна грижа предвижда през следващите 20 години да се подобри достъпа до социални услуги в общността, чрез разширяване на мрежата на тези услуги в страната, тяхното разнообразие, обем и обхват, повишаване на качеството им, както и насърчаване на взаимодействието помежду им. Потребността от дълговременно обгрижване на недееспособни възрастни лица нараства, а възможностите на съществуващите форми и програми стават все по-недостатъчни, което предполага разкриване на нови, интегрирани социални услуги.

Важно условие за осигуряване на такъв тип грижа са: развиване на мрежа от социални услуги в общността; регламентиране на широк спектър от интегрирани междусекторни услуги; подобряване на координацията между системите за социална и здравна грижа; поетапно закриване и/или реформиране на всички функционално остарели и неотговарящи на нуждите на потребителите специализирани институции за възрастни хора и хора с увреждания; реструктуриране на системата за стационарно лечение на болни и деинституционализация на грижите чрез развитие на подходящи форми за грижи и лечение на хора с психични разстройства и нуждаещите се от палиативни грижи; устойчиво финансиране на услугите за дългосрочна грижа.

Друг важен приоритет в развитието на социалните услуги е продължаване и успешно финализиране на дейностите, заложи в Националната стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Р. България” и Планът за действие към нея. В предходния програмен период в страната ни стартираха и се развиваха дейностите, свързани с осъществяване на преход от институционална грижа за деца към грижа в семейна и близка до семейната среда. Деинституционализацията не се ограничава само до извеждане на децата от институциите, а е и процес на предотвратяване на настаняването на деца в институциите, създаване на нови възможности за децата и семействата да получат подкрепа в общността.

Друг важен елемент в държавната социална политика през следващия програмен период е социалното включване. Като страна-членка на Европейския съюз България е част от общите европейски усилия за създаване на работеща и съвременна визия за социална Европа, отчитаща предизвикателствата в областта на бедността и социалното изключване. Съществен аспект на политиката в областта на социалното включване е участието в разработването и отчитането на Националната програма за реформи и в разработването на националната позиция относно Специфичните препоръки към страните-членки в областта на намаляването на бедността и насърчаването на социалното включване в рамките на Европейския семестър.

Ключов документ, съдържащ визията, приоритетните направления и дейностите за развитие на политиката в областта на бедността и социалното изключване в България до 2020 г. е приетата от Министерския съвет на 6 февруари 2013 г. Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020. Стратегията се основава на Националната цел за намаляване на хората, които живеят в риск от бедност (с 260 000 души до 2020 г.) и формулираните към нея четири подцели, насочени към децата, безработните лица, работещите бедни и възрастните хора.

Водещите стратегически документи на национално ниво, които определят приоритетите в планирането и развитието на социалните услуги и с които е съобразена Стратегията за развитие на социалните услуги в област Перник са:

- Националната стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България” приета с Протокол № 8.2 на Министерския съвет от 24.02.2010 г., валидна до 2025 г. и План за действие към нея;

- Национална стратегия за дългосрочна грижа, приета с Решение № 2 на Министерския съвет от 07.01.2014 г.;
- Национална стратегия за демографско развитие на Република България 2006–2020,
- Стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008-2015
- Дългосрочната стратегия за заетост на хората с увреждания 2011-2020 г., приета с Протокол № 25.2 на Министерския съвет от 29.06.2011 г.;
- Национална концепция за насърчаване на активния живот на възрастните хора (2012-2030 г.) приета с Протокол № 24.2 на Министерския съвет от 20.06.2012 г., валидна до 2030 година.
- Национален доклад на Република България по стратегиите за социална закрила и социално включване 2013 – 2014 г.
- Национална стратегия на Р.България за интегриране на ромите 2012 – 2020, приета от Народното събрание през март 2012 г.

Приоритети и стратегии на областно ниво

Приоритетите на областно ниво, с които е съобразена Стратегията за развитие на социалните услуги в област Перник, са свързани с отговорностите на общините при управлението на социалните услуги на местно ниво с основен приоритет - създаване на социални услуги в общността, които индивидуализират подхода към индивидите и групи в риск и целят интегрирането им в социалните общности. А конкретните документи са:

- Областна стратегия за развитие на област Перник (2014-2020 г.);
- Общински планове за развитие,
- Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Перник (2010 - 2015 година);
- Общински стратегии за развитие на социалните услуги;
- Общински Годишни планове за развитие на социалните услуги;
- Общински програми за закрила на детето;
- Програми и стратегии, във връзка с развитието на социалните услуги на ниво община.

Институционална рамка на предоставянето на социалните услуги

В процеса на планиране са включени пряко или косвено основните институции с отговорности по отношение на планирането, създаването, предоставянето и управлението на социалните услуги. Тук са взети предвид следните им компетенции:

На национално ниво:

- Министерство на труда и социалната политика (МТСП) – създава държавната политика в сферата на социалното подпомагане и социалните услуги, определя националните приоритети, заедно с Министерство на финансите определя държавно-делегираните дейности в социалните услуги и разработва разходните стандарти за финансиране на социалните услуги.
- Министерство на финансите – определя разходните стандарти и тавани за финансиране на социалните услуги в страната.
- Агенцията за социално подпомагане (АСП) разрешава откриването и закриването на социалните услуги – държавно-делегирана дейност, разработва методики за социални услуги, инспектира социалните услуги, поддържа регистър на доставчиците на социални услуги. Чрез дирекциите „Социално подпомагане” се предоставят и социални услуги.
- Държавната агенция за закрила на детето (ДАЗД) – лицензира доставчиците на социални услуги за деца, контролира стандартите и критерии за социални услуги за деца и семейства.

На областно ниво:

- Областен управител и Областен съвет за развитие и областни комисии, които имат отношение към планирането във всички сфери, в т. ч. и на социалните услуги;
- РДСП, която изготвя становища за откриването/закриването на социални услуги – държавно-делегирана дейност.

На общинско ниво:

- Общините – създават общинската политика по отношение на социалните услуги, създават и предоставят социални услуги; възлагат и договарят предоставянето на социални услуги с външни доставчици, контролират тяхното качество.
- Доставчици на социални услуги (общините, както и вписаните в регистъра на Агенцията за социално подпомагане физически лица, регистрирани по Търговския закон, и юридически лица).
- Дирекции “Социално подпомагане”, които са ангажирани с идентифицирането на случаи, оценка и насочване към различни доставчици на социални услуги, когато са делегирани от държавата дейности.
- Обществените съвети за социално подпомагане в общините, ангажирани с обществения контрол.
- Организации с нестопанска цел и представители на рисковите групи.

Областната стратегия за развитие на социалните услуги ще се изпълнява на областно и общинско ниво с общи усилия на всички заинтересовани страни в област Перник в съответствие с техните компетенции, идентифицираните потребности на групите в риск и планираните дейности за посрещането им.

Общинските съвети и администрации отговарят за цялостното изпълнение на областната стратегия за развитие на социалните услуги на тяхната територия. За тази цел те разработват, приемат и прилагат общински стратегии и годишни планове за развитието на социалните услуги.

2 Изводи от анализа на ситуацията и оценката на потребностите в област Перник

Анализът на ситуацията в област Перник е фокусиран върху нуждите от социални услуги, разглеждани в общия контекст на социо-икономическите проблеми, политики и мерки за социално включване на уязвимите общности и групи от населението.

В процеса на подготовка на областната стратегия в област Перник са разработени общински анализи на ситуацията, които са приети от Общинските съвети в 6-те общини на областта.

С изведената оценка на потребностите в областта се дава възможност да се направи реално и адекватно планиране, което да отговори на реалните нужди от социални услуги за всички рисковите групи, да съответства на реалните възможности и капацитет на местните партньори за осигуряване на необходимите услуги и в по-широк план – да съответства на дългосрочните тенденции в развитието както на областта, така и на всяка община.

Обхватът на темите на анализа включва широк кръг социо-икономически проблеми, демографски тенденции, общо състояние на сектора, действащи социални услуги в областта, човешки ресурси, достъп, капацитет и качество на социалните услуги. Потърсена е обратна връзка и за нагласите и очакванията на заинтересованите страни – териториални структури на АСП, граждански организации, доставчици и потребители на социални услуги. В географско отношение анализът обхваща територията на област Перник.

2.1 Тенденции в развитието на област Перник

Анализът на ситуацията потвърждава регистрираните трайни тенденции в демографските процеси в област Перник към:

- Застаряване на населението и регресивен тип възрастова структура. С малки изключения в селата основната част от жителите са над 65 годишна възраст, а броят на самотните стари хора сред тях е преобладаващ;
- Критично ниска раждаемост с тенденция към намаление;
- Висока смъртност и отрицателен естествен прираст и продължение на тенденцията;
- Прогресивно намаление на относителния дял на лицата в трудоспособна възраст;
- Устойчива тенденция към миграционно движение и обезлюдяване на област Перник;
- Висок дял на хората с увреждания, както и на самотно живеещите стари хора, пръснати в многобройните селца и махали в областта;

- Ниска гъстота на населението, особено в малките общини.

Разработената Областната стратегия за развитие на социалните услуги 2016 - 2020 в област Перник стъпва на резултатите от изготвения анализ на ситуацията и оценка на потребностите и на националните приоритети за развитие и предоставяне на социални услуги, като е обърнато внимание на:

- Превенция и ранна интервенция за деца и семейства в риск - услуги за превенция, или дейности в наличните услуги;
- Продължаване на работата в посока деинституционализация на грижите за деца;
- Деца и възрастни с увреждания - развитие на услугите в общността за децата и възрастните с увреждания, работата в мрежа, с фокус към услуги за лица с психични разстройства и деменция;
- Социално включване на рисковите групи - развитие на интегрирани услуги и взаимодействие/координация със свързаните сектори - образование, здравеопазване, пазар на труда и междусекторни сътрудничества;
- Развитие на иновативни услуги за възрастни хора и хора с увреждания, включващи рехабилитация, трудотерапия и учене през целия живот;
- Грижа за старите хора - деинституционализация на грижите за старите хора, подкрепящи домашни социални услуги за стари хора;
- Устойчивост на предлаганите социални услуги в общността, финансирани по различни национални/европейски програми;
- Засилване на превенцията и ранната диагностика;
- Повишаване на професионалните компетенции на екипите в социалните услуги, чрез включването им в обучения и осигуряването на регулярни супервизии.

С изпълнението на новата Областна стратегия (2016-2020) в област Перник следва да продължи развитието на модерна социална политика в подкрепа на лица, семейства и общности в област Перник в съответствие с националните приоритети за деинституционализация, превенция на социално изключване и европейските ценности.

2.2 Идентифицирани рискови групи

При определяне на групите в риск в област Перник се констатира липса на достатъчно точни и коректни данни за лицата, които попадат в съответните рискови групи, което затрудни анализа им. Данните за броя на лицата от съответните групи са приблизителни. В много от случаите не се води пълна статистика (напр. при случаите на потенциален риск), до голяма степен това се дължи на факта, че в ползрението на службите, ангажирани със социалното подпомагане и социалните услуги, са най-вече лицата, чиито проблеми са ескалирали до степен на инцидент или криза.

Наблюдаваните негативни тенденции в демографската и социално-икономическа картина на областта очертават и основните фактори, които в съчетание с други фактори създават и задълбочават рисковете от социално изключване на индивидите и формират рискови групи, които се нуждаят от подкрепа и социални услуги.

В Общинските анализи на ситуацията в 6-те общини са набелязани основните рискови групи в област Перник.

В резултат от наличната информация, анализа на рисковите фактори като цяло и конкретната ситуация, при условно разделение на рисковите групи на „Деца и семейства в риск” и „Възрастни хора в риск”, във всяка от тях се идентифицират конкретните ключови рискови групи и подгрупи, които ще бъдат адресирани в Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Перник през 2016-2020 година.

А) Деца и семейства в риск

Към тази група спадат следните рискови подгрупи:

- Деца и техните родители в риск и в ситуация на риск, поради бедност или увреждане;
- Деца, отделени от родните семейства, поради различни причини / идентифицирани рискове;
- Деца с увреждания: деца с физически увреждания; деца с множествени увреждания; деца с умствена изостаналост;
- Деца с психични разстройства;
- Деца от етнически общности в неравностойно положение и уязвими групи в ромски квартали;
- Деца с трудности в поведението, противообществени прояви и деца/ младежи отпаднали от училище;
- Деца на самотни родители;
- Млади родители (непълнолетни), с нисък социален статус;
- Деца от многодетни семейства;
- Изоставени деца;
- Деца, настанени при близки и роднини или в приемни семейства;
- Деца, претърпели насилие и жертви на трафик.

Б) Възрастни и стари хора в риск

Към тази група са идентифицирани следните рискови подгрупи:

- Пълнолетни с увреждания;
- Хора с увреждания, които ползват социални услуги в общността и услуги резидентен тип;
- Възрастни хора с психични разстройства и деменция,
- Самотно живеещи стари хора;

- Жени, преживели насилие или жертва на трафик;
- Трайно настанени в институция стари хора;
- Стари хора, ползващи социални услуги в общността и социални услуги – резидентен тип;
- Етнически общности в неравностойно положение;
- Безработни;
- Бездомни хора и бездомни семейства;
- Млади хора със зависимости.

2.3 Изводи за изпълнението на предходната Стратегия и състоянието на мрежата от услуги в областта

Изводите, които могат да бъдат направени за състоянието на мрежата от действащи социални услуги в област Перник са следните:

През 2010 – 2015 г. са направени стъпки към преодоляване на неравномерното териториално разпределение на социалните услуги по общини в областта, но социалните услуги все още остават съсредоточени предимно в по-големите общини Перник, Радомир и Трън. В общинските центрове с по-голямо население са разположени повече социални услуги с по-голям капацитет. В общините Ковачевци, Земен и Брезник няма разкрити социални услуги за деца.

За **общините Перник, Радомир и Трън** действащите социални услуги изграждат мрежа, която обхваща голям процент от идентифицираните, като рискови целеви групи .

В **Община Перник** има добре развита мрежа от социални услуги за деца и семейства във връзка с изпълнение на дейностите от предходната стратегия. В настоящата стратегия следва да се планират разкриване на социални услуги за възрастни хора.

За **община Брезник** предлаганите социални услуги не затварят кръга на от необходимите такива, които да обхванат идентифицираните, като рискови целеви групи .

За **общините Ковачевци и Земен** – няма нито една действаща социална услуга за деца. На територията на тези две общини, при необходимост работи мобилната група на ЦОП към SOS Детски селища България. Предвид демографската характеристика на тези две общини - основната част от населението е в надтрудоспособна възраст и много малък брой на детското население /за всяка една от общините има по едно действащо основно училище, в които паралелките са с ограничен брой деца/ не се налага разкриване на нови социални услуги за деца.

Социалните услуги за възрастни в тези общини не оформят мрежа от необходимите услуги, които да обхванат идентифицираните рискови целеви групи. В община Ковачевци действащите два ЦНСТ за лица с деменция, работят с запълнен капацитет от откриването си до настоящия момент. Те покриват необходимостта от този вид социални услуги за цялата област Перник. Броят на чакащите за настаняване лица в регистъра за целия период на съществуване на тези социални услуги е голям и в определени месеци надвишава общия капацитет на наличните услуги.

В **община Земен** има най-малко действащи социални услуги, като те не обхващат всички населени места в общината. Поради затруднения с финансовата обезпеченост на СУ община Земен не може да си позволи предоставянето им в отдалечените места.

Общи изводи, които могат да се направят след анализ на социалните услуги, функциониращи на територията на областта:

- На територията на област Перник са постигнати видими резултати в процеса на деинституционализация и са закрити всички специализирани институции за деца. В област Перник е постигнат превес на резидентен тип услуги в общността над институционалната грижа. В областта функционира само една специализирана институция за стари хора.
- Липса или недостатъчно квалифициран персонал в системата на социалните услуги най-вече в малките населени места и общини - Да се предвидят целенасочени мерки за преодоляване на липсата на персонал и/или неговата недостатъчна квалификация, без което е трудно осъществимо развитието на необходимите социални услуги в малки общини.
- По отношение на социалните услуги общините (напр. община Брезник) отчитат силната зависимост на общините от републиканския бюджет и от националните програми, която се отразява като негативен фактор, ограничаващ техните възможности да развиват социални услуги съобразно специфичните потребности в отделните общини.
- Възлагането на социалните услуги на външни доставчици все още не е практика в област Перник.

По отношение на услугите за деца, изводите са следните:

- Въпреки наличните и новоразкритите социални услуги, функциониращи на територията на област Перник, все още не са обхванати всички нуждаещи се от социални услуги деца и семейства в риск.
- Област Перник се характеризира с ограничени услуги за превенция на рискови групи деца. Съществуващите услуги в по-голямата си част са насочени към децата и почти не се отнасят към родителите и наличните рискови групи в областта (млади майки с риск да изоставят децата си, бедни и самотни родители с нисък родителски капацитет, осиновители, родители на деца с отклоняващо се поведение и пр.);
- Приемната грижа е сравнително добре развита в областта през последните няколко години, настаняването при близки и роднини се използва като добър ресурс за отглеждане на децата;
- По отношение на децата с увреждания, развитите социални услуги подкрепят преди всичко децата с увреждания в областния център. Извън подкрепа остават деца с увреждания в малките населени места.

По отношение на услугите за възрастни се наблюдава:

- Недостатъчен брой услуги за хора с увреждания, които да отговарят комплексно на потребностите и неравномерното им разпределение на територията на областта;
- Едни от успешните социални услуги за подкрепа на семействата при полагане на грижи за зависим член от семейството са услугите „личен асистент”, „социален асистент” и „домашен помощник”;
- В част от общинските анализи на ситуацията все още се дефинира потребност от институционална грижа, най-вече за стари хора. Като причина за това може да бъде посочена липсата на реална и сигурна алтернатива на грижи, която да осигури достоен и независим живот в естествената домашна среда и в общността;
- С добър обществен отзвук се ползват и услугите домашен социален патронаж и обществена трапезария.

2.4 Основни препоръки към новата Областна стратегия

Действащите социални услуги на територията на общините от област Перник, съседни на Земен и Ковачевци, да изградят мобилни екипи, които да работят при необходимост на територията на тези общини. Така оптимално ще се използват наличните услуги в областта, като по този начин ще се използва оптимално финансовият и човешки ресурс наличен в действащите социални услуги.

- Необходимост от планиране на нови услуги и дейности, чрез които в по-голяма степен да бъдат постигнати целите, поставени за развитие на социалните услуги през следващия стратегически период.
- Планиране на социални услуги за възрастни хора с психични разстройства и деменция, предвид установени дефицити в съответствие с идентифицираните потребности на тази рискова група на територията на област Перник.
- Определяне степен на риска при изпълнение на националните стратегически приоритети – да се предвидят всички евентуални рискове, свързани с финансовото обезпечаване, сградния фонд, целевите групи и наличния човешки ресурс, необходим за функциониране на социалните услуги.
- Необходимо е да продължи да се развива партньорство между всички заинтересовани страни - активно участие на общински кметове и кметове на останалите населени места, общинските съвети, общински администрации, областна администрация, държавни и регионални институции, имащи отношение към социалната сфера, доставчици на услуги, НПО и др.
- За идентифициране на децата, жертви на домашно насилие, и за семейства с агресивно поведение на родителите е необходимо да се подобри комуникацията с детските градини, училищата и неправителствените организации. Ресурсите на образователната система и тенденцията на развитие на извънкласни дейности могат да бъдат използвани за превенция на агресивното поведение.

- В Областната стратегия да се предвидят целенасочени мерки за преодоляване на липсата на персонал и/или неговата недостатъчна квалификация, без което е трудно осъществимо развитието на необходимите социални услуги в малките населени места и общини.
- Подпомагане развитието на капацитета на неправителствения сектор за участие в разработването и прилагането на местни политики, чрез поддържане на доброто партньорство с местните (общински) власти в процеса на областното планиране на социални услуги, както и включване в предоставянето им.

Стратегическите приоритети в ОСРСУ 2016-2020 в област Перник да са насочени:

- 1) Към продължаване и финализиране на процесите по деинституционализацията на децата,
- 2) Към изпълнението на дейностите по реализиране на Национална стратегия за дългосрочна грижа и предстоящия за приемане План за изпълнение, с фокус към услуги в общността за възрастни хора с психични разстройства, умствена изостаналост и деменция, което ще способства за превенция на настаняването в специализирани институции за възрастни хора с увреждания.

Раздел Б: Стратегия за развитие на социалните услуги

3 Визия и цели

3.1 Визия

Областната стратегия за социалните услуги цели да осигури достъпни и качествени социални услуги в област Перник, интеграция на общности и индивиди, пълноценна реализация и грижа за хората от рисковите групи.

3.2 Ценности и принципи

Основна ценност в социалната работа е човекът и правото на всяко човешко същество да развие максимално своите възможности, без значение на етническа принадлежност, пол, увреждане, възраст, социално положение. При планирането и предоставянето на социални услуги Областната стратегия следва основните човешки права, утвърдени в международните документи и конвенции за защита на правата на човека и основните свободи, и за правата на детето и утвърждава следните **ценности**, споделени от всички заинтересовани страни в област Перник:

- Уважение и признание на достойнството на всеки човек, общност и група;
- Толерантност и закрила от дискриминация, признаване на различията като ценност и ресурс за развитие;
- Благосъстояние на децата и на всички жители на област Перник;
- Гражданско участие в планирането и в наблюдението на изпълнението на Областната стратегия;
- Зачитане на равнопоставеността на половете при планирането и достъпа до социални услуги.

Всички страни, ангажирани с разработването на Областната стратегия, се обединяват около следните **принципи и подходи**, които ще бъдат следвани при изпълнението на планираните дейности и мерки:

- Социални услуги, които отговарят на реалните нужди на рисковите групи;
- Гарантиране на най-добрия интерес на детето;
- Осигуряване на най-добрия интерес на потребителя;
- Индивидуализиране на оценката и на грижата за потребителя;
- Насърчаване на услугите в общността и ограничаване на услугите от резидентен тип;

- Гарантиране на равен достъп до услуги на всички жители на област Перник и достигане на услугата максимално близо до местоживеенето на потребителите;
- Достъп до услуги в изолирани населени места чрез мобилност на услугите, иновативност и гъвкавост в планирането и управлението;
- Интегриран подход към решаването на проблемите на целевите рискови групи;
- Проактивност в обхващането на рисковите групи;
- Добро управление, ефикасност и ефективност на социалните услуги, мрежи и партньорства;
- Надграждане над добрите практики и опит в услугите; постоянно повишаване на квалификацията и уменията и учене от собствения опит;
- Постоянно оптимизиране на качеството на социалните услуги.

3.3 Приоритети и направления на Областната стратегия

Приоритетите на Областната стратегия са изведени в съответствие с идентифицираните потребности на рисковите групи и необходимостта от спешна намеса за решаване на основни критични социални проблеми на жителите в областта. Те са групирани в две посоки - отнасящи се до съдържанието на социалните услуги и до начина на функциониране и изпълнение на услугите и мерките за социално включване.

Общи приоритети на Стратегията, които адресират услугите към широкия спектър на рисковите групи, са:

- Развитието на услуги и подкрепа за широка превенция на рисковете;
- Деинституционализация;
- Повишаване на качеството на предоставяните социални и интегрирани услуги;
- Подобряване на достъпа до услуги на рисковите групи от малките, изолирани населени места в област Перник.

В общия контекст, областната стратегия отново цели да преодолее неравномерността в развитието на социални услуги, за да се подобри достъпа на рисковите групи от различните общини в областта до конкретни социални услуги, като се обхванат също живеещите на територията на малките общини и особено в малките населени места, които до момента остават извън мрежата на социалните услуги. Област Перник се характеризира с голям брой хора в пенсионна възраст и разпръснати малки отдалечени от общинските центрове села.

В съответствие с основните изводи и препоръки от анализа на ситуацията планираната интервенция в Областната стратегия е структурирана в две направления, които на практика обхващат пълния спектър на социалните услуги в област Перник. Във всяко направление са заложени също **по-конкретни приоритети** за развитие на услугите през следващите пет години.

Направление 1: Превенция и подкрепа за деца и семейства в риск

Приоритети на направление 1:

- Превенция на отделянето на децата от семействата чрез социална работа, подкрепа на родителите и семейната общност със специален фокус към най-уязвимите семейства;

- Продължаване на процеса на деинституционализация в грижите за децата;
- Подкрепа за децата с увреждания и техните семейства
- Подкрепа за деца, жертви на насилие и превенция на насилието във всички форми и проявления.

Направление 2: Социално включване на уязвими групи, лица в неравностойно положение и стари хора

Приоритети на направление 2:

- Подобряване на резидентните услуги за хора с увреждания и стари хора;
- Създаване на условия за старт на процеса на деинституционализация в подкрепата за хора с увреждания;
- Осигуряване на достъп до услуги за хора с психични разстройства;
- Разширяване на услугите в домашна среда за хора с увреждания и стари хора, които да им осигурят възможност по-дълго да живеят в своя дом и общност.

В Стратегията са описани подробно мерките, дейностите и индикаторите за постигане на общите и специфичните цели, набелязани са механизмите за координация и взаимодействие между общините и институциите на областно ниво, доставчиците на услуги и другите заинтересовани страни, както и системата за мониторинг и оценка на изпълнението на стратегията, необходимите ресурси – човешки и финансови, основните параметри във времевата рамка за изпълнението на Стратегията.

Функционалните приоритети, които адресират ефективното изпълнение основните дейности в Областната стратегия, обхващат:

- **Развитието на човешките ресурси с цел повишаване на качеството и ефективността на социалните услуги** чрез изграждане на необходимия капацитет за управление на областно и общинско ниво и чрез осигуряване на квалифициран и компетентен персонал за предоставяне на услуги;
- **Мерки и препоръки за изграждане на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество с цел повишаване на ефикасността на услугите и допълване на наличните ресурси** чрез развитие на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество. Те са предвидени при разписването на мерките към различните специфични цели на Стратегията.

3.4 Приоритети и цели

3.4.1 Общи и специфични цели на развитието на социалните услуги

Областната стратегия предвижда да осигури достъпни и качествени социални услуги в област Перник, интеграция на общности и индивиди, пълноценна реализация и грижа за хората от рисковите групи. Във всяко направление на Областната стратегия са набелязани приоритети, общи и специфични цели и задачи:

Направление 1: Превенция и подкрепа за деца и семейства в риск

Обща цел 1. Да се подобри грижата за децата в семейството, като се предотврати появата и развитието на рискови фактори по отношение на децата и се постигне максимално намаляване на броя на децата, отделени от родните семейства, чрез:

Специфична цел 1.1: Широка превенция на рисковете и negliжирането на децата, подобряване на родителските грижи, подкрепа за децата в риск и техните родители за намаляване на случаите на отделяне на деца от семейството и задържане на децата в биологичното семейство;

Специфична цел 1.2: Прекратяване на настаняването в институции на деца, отделени от семействата, намаляване на настаняванията в други резидентни услуги чрез развиване на услуги за алтернативна семейна грижа с фокус върху приемната грижа.

Специфична цел 1.3: Подобряване на възможностите за развитие на децата с увреждания, отглеждани в семейството.

Специфична цел 1.4: Осигуряване на подкрепа за деца, младежи и техните семейства за превенция на насилието, рисково поведение и negliжиране на децата, подкрепа за децата жертвите на насилие.

Специфична цел 1.5: Подобряване на съществуващите социални услуги за предоставяне на резидентна грижа в общността за деца и младежи, които не могат да бъдат върнати в семейната среда.

Направление 2: Социално включване на уязвими групи, лица в неравностойно положение и стари хора

Обща цел 2. Да се създадат условия за социално включване, по-добър и достоен живот на хора с увреждания, уязвими групи и стари хора във всички населени места в областта, чрез:

Специфична цел 2.1: Да се подобри качеството на живота на хората с увреждания и старите хора във всички населени места в област Перник чрез широка мрежа от услуги за социално включване и осигуряване на условия за спокоен и достоен живот в семейна и домашна среда.

Специфична цел 2.2: Осигуряване на условия за пълноценен и достоен живот на хората с увреждания и старите хора в семейна среда чрез предоставяне на дневни и почасови услуги в общността;

Специфична цел 2.3: Подобряване на резидентните услуги в общността за хора с увреждания и стари хора - осигуряване достъп до качествена резидентна грижа в среда, близка до домашната.

Специфична цел 2.4: Създаване на условия за социално включване на уязвими лица, жертви на насилие и трафик, групи и общности в риск.

3.4.2 Приоритетни целеви групи

Планираните дейности в Областната стратегия ще обхванат всички рискови групи, изведени при анализа на ситуацията. Определянето на приоритетни целеви групи в никакъв случай не изключва останалите рискови групи, но задава основния фокус на интервенцията през периода на стратегията.

Приоритетните целеви групи, към които са насочени социалните услуги и мерки за социално включване в област Перник са:

- Уязвими семейства с деца в риск от отделяне от родните семейства, деца в риск от negliжиране, насилие;
- Деца с увреждания;
- Деца необхванати, отпаднали и в риск от отпадане от училище;
- Деца, отглеждани в резидентни услуги и различни форми на формална грижа;
- Деца и младежи, жертви на насилие;
- Хора с увреждания;
- Самотно живеещи възрастни хора с увреждания и заболявания
- Лица с психични разстройства
- Хора в риск от всички целеви групи, живеещи в изолирани малки населени места, без достъп до социални и др. услуги;
- Стари хора, със специален фокус към самотно живеещите в селски райони.

3.5 Ключови индикатори за постиженията на Стратегията

Постигането на набелязаните общи и специфични цели в рамките на следващите пет години ще допринесе за устойчиво подобряване на качеството на живота и жизнения стандарт на рисковите групи и общностите в неравностойно положение в област Перник.

Качествената промяна в ситуацията ще бъде измервана чрез система от качествени и количествени индикатори за напредъка в решаването на идентифицираните проблеми и в модернизирването на системата от социални услуги в област Перник.

Логическа рамка на Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Перник

Направления	Цели	Индикатори – базови индикатори за ефекта и въздействието на Стратегията и постигнатата промяна спрямо изходната ситуация през 2015 г.	Източници на информация
Визия	Областната стратегия за социалните услуги цели да осигури достъпни и качествени социални услуги в област Перник, интеграция на общности и индивиди, пълноценна реализация и грижа за хората от рисковите групи.		
Направление 1 Превенция и подкрепа за деца и семейства в риск	Обща цел 1: Да се подобри грижата за децата в семейството, като се предотврати появата и развитието на рискови фактори по отношение на децата и се постигне максимално намаляване на броя на децата, отделени	• Осигурен достъп до услуги за превенция и подкрепа за деца в риск и техните семейства в цялата област Перник; • Намален брой случаи на децата, отделени от родните семейства; • Намален до минимум брой случаи на деца, настанявани в специализирани институции извън област Перник; • Подобрена грижа за децата,	- Статистически данни от НСИ, общини, РДСП, ДСП/ОЗД; - Годишни доклади и информация от доставчиците на услуги; - Анализи; - Собствени теренни

	от родните семейства	настанени в алтернативни форми на семейна грижа; • Създаден капацитет за обхващане в услуги на децата с увреждания и техните семейства; • Дял на децата с увреждания, обхванати в услуги; • Подобро качество на резидентните услуги в общността за деца и младежи; • Дял на децата и младежите, жертви на насилие, обхванати в услуги	проучвания и посещения на ЗМО на място в социалните услуги; - Обратна връзка от потребители на услуги
Направление 2: Социално включване на уязвими групи, лица в неравностойно положение и стари хора	Обща цел 2: Да се създадат условия за социално включване, по-добър и достоен живот на хора с увреждания, уязвими групи и стари хора във всички населени места в областта	• Предотвратена преждевременна институционализация на поне 170 хора с увреждания, хронични заболявания, чрез услуги в домашна среда – асистенти и помощници за грижа в дома, домашен социален патронаж, обществена трапезария и др.; • Увеличен дял на лицата и старите хора с увреждания, обхванати в услуги за подобряване на условията на самостоятелен живот в домашна среда; • Подобен достъп на лица и стари хора с увреждания и трудности в самообслужването до дневни и почасови грижи, услуги за социална и здравна рехабилитация; • Увеличен дял / брой хора, обхванати в услуги за социално включване.	- Статистически данни от НСИ, общини, РДСП, ДСП/ОЗД; - Годишни доклади и информация от доставчиците на услуги; - Анализи; - Собствени теренни проучвания и посещения на ЗМО на място в социалните услуги; - Обратна връзка от потребители на услуги

В процеса на изпълнение на Стратегията областното Звено за мониторинг и оценка ще разработи допълнителни конкретни индикатори за проследяване на напредъка в постигането на отделните специфични цели, които ще ползва като инструмент в своята работа за наблюдение и оценка. Съгласно утвърдената практика досега, Звеното за мониторинг и оценка ще разработва подробни годишни планове за дейностите по мониторинг и оценка, които ще изпълнява с подкрепата на всички заинтересовани страни в област Перник.

4 Интервенция – социални услуги и мерки

Настоящата Стратегия надгражда над постиженията в реализацията на предходната областна стратегия, изпълнявана през 2010-2015 година. Планираната интервенция очертава общата картина на развитието на мрежа от социални услуги на две нива – областно и общинско за периода от 2016 до 2020 година. В плана се конкретизират актуалните приоритети на областно и общинско ниво, както и видовете услуги, които ще се развиват в област Перник.

Социалните услуги и дейности се разглеждат като система от услуги, които си взаимодействат и допълват, за да се постигне ефект и реална полза за обхванатите целеви групи. Към всяко направление са описани мерките и услугите, като при необходимост се правят препратки и уточнения в случаите, при които една социална услуга изпълнява дейности, отнасящи се до двете направления или до повече от една специфична цел.

4.1 Мерки и дейности по Направление 1: Превенция и подкрепа за деца и семейства в риск

Обща цел 1 (на направление 1): Да се подобри грижата за децата в семейството, като се предотврати появата и развитието на рискови фактори по отношение на децата и се постигне максимално намаляване на броя на децата, отделени от родните семейства.

Развиването на социални, иновативни и смесени услуги за деца и семейства е планирано в 4 от 6-те общини в област Перник – Перник, Радомир, Трън и Брезник. В малките общини Ковачевци и Земен, които се характеризират със застаряващо население, не са предвидени такива услуги, но малкото деца и семейства в риск от тяхната територия ще бъдат подкрепяни от съответните услуги за деца в съседните общини.

4.1.1 Превенция на рисковете и подкрепа за деца и семейства

Специфична цел 1.1: Широка превенция на рисковете и negliжирането на децата, подобряване на родителските грижи, подкрепа за децата в риск и техните родители за намаляване на случаите на отделяне на деца от семейството и задържане на децата в биологичното семейство, чрез:

- Мярка 1.1.1. Развитие на мрежата от ЦОП за подкрепа на децата и семействата в риск в област Перник;
- Мярка 1.1.2. Други социални услуги за превенция на negliжирането на деца и подрастващи;
- Мярка 1.1.3. Интегрирани и смесени услуги за социално включване на деца в риск от уязвими семейства;
- Мярка 1.1.4. Комплексна програма в подкрепа на ранното детско развитие – интегрирани услуги и мерки;
- Мярка 1.1.5. Координирани услуги и дейности за системна ранна превенция на отделянето на деца от семействата, с целеви мерки за превенция на изоставянето за задържане на новородените деца в биологичното семейство.
- Мярка 1.1.6. Услуги и програми за превенция на отпадането на деца от училище и реинтеграция в образованието на отпадналите деца и младежи.

Мярка 1.1.1. Развитие на мрежата от ЦОП за подкрепа на децата и семействата в риск в област Перник.

В рамките на изпълнението на предходната Областна стратегия през 2010-2015 година е постигнат сериозен напредък в изграждането на необходимата мрежа от Центрове за обществена подкрепа (ЦОП), които да обхванат уязвимите деца в риск и техните семейства в област Перник. Съществуващите ЦОП са разположени в общините Перник и Радомир, създаден е ЦОП и в община Трън. Настоящата Областна стратегия предвижда утвърждаване на дейностите във вече съществуващите ЦОП и подобряване на качеството на услугите, както и създаването на още един ЦОП, който да подкрепя клиенти от община Брезник.

Преките дейности на ЦОП включват разнообразни услуги за превенция на изоставянето на деца на ранна и по-късна възраст, превенция на отклоняващото се поведение, насилието, подкрепа и консултиране на рисковите групи – деца и семейства. В съответствие с широкия спектър на съдържанието на тази социална услуга, планираните ЦОП ще осъществяват разнообразни дейности за развиване на родителския капацитет и уменията за отговорно родителство, училище за родители, подкрепа за деца и семейства с рисково поведение и пр., както и социална работа в подкрепа на процеса на деинституционализация и закриване на специализираните институции за деца. Подкрепата за рисковите групи – за децата и техните семейства се осъществяват не само в сградата на ЦОП, но и в дома на уязвимите семейства. Освен това Центровете за обществена подкрепа би следвало да развият и мобилен компонент, с който да се осигуряват възможности за посещение в дома на семейства в риск, живеещи в изолирани населени места извън общинските центрове.

Дейност 1.1.1.1. Продължение на дейностите на ЦОП Перник

Фокусът на дейностите на ЦОП Перник – с капацитет 60 към януари 2016 г. (разкрит с капацитет 40, който постепенно през периода е увеличен до 60) е подкрепата за семейства с деца в риск, достъп до образование, превенция и закрила на деца в риск и др. ЦОП предоставя и услуги в подкрепа на деинституционализацията и реинтеграция за осигуряване на семейна среда за деца и младежи от общината настанени в резидентни услуги, приемна грижа за подкрепа на родители, кандидат-осиновители и осиновители, консултиране и обучения за добро родителство (училище за родители). ЦОП работи над капацитета си за превенция на риска /от отпадане от училище, от насилие, от родителско отчуждение, от отклоняващо се поведение, от социално изключване/, по реинтеграция /подкрепа на деца и родители преди и след връщането на детето в семейството/. С постепенното разширяване на капацитета до 60 места става възможно разширяването и на териториалния обхват на ЦОП - Перник за обхващане на децата и семействата в риск от община Перник чрез мобилни услуги – работа на терен.

Дейност 1.1.1.2. Продължение на дейностите на ЦОП Радомир

ЦОП Радомир работи със семейства и деца в риск, училищна подкрепа, консултиране и обучения за добро родителство (училище за родители), семейно планиране, професионално ориентиране. През периода на изпълнение на предходната стратегия ЦОП Радомир е разкрит като държавно-делегирана социална услуга през 2014 г. и функционира с капацитет 40.

По отношение на териториалния обхват на ЦОП – Радомир се очаква обхващане на децата и семействата в риск от селата към община Радомир и съседните общини – Земен и Ковачевци чрез мобилни услуги.

Дейност 1.1.1.3. Дейности на ЦОП - SOS-Детски селища в Перник и Радомир

Приключване на дейностите на ЦОП - SOS-Детски селища в Радомир през март 2016 г. ЦОП - SOS-Детски селища беше създаден към SOS-Детски селища още преди 2009 г. като услуга в рамките на програмата “Подкрепа на семейството” на Сдружение SOS-Детски селища.

От 2016 г. ЦОП - SOS-Детски селища ще предоставя услуги в подкрепа за деца и семейства в община Перник (с капацитет 80) ЦОП-SOS Перник ще извършва консултативна дейност – психологическа и социална работа с деца и семейства; предоставя се специализирана подкрепа от логопед и семеен терапевт; услуги за деинституционализация, посредничество и застъпничество пред други институции.

Дейност 1.1.1.4. Разширяване на дейността на ЦОП– Трън.

ЦОП Трън е разкрит през 2012 г. като държавно-делегирана дейност с капацитет 30 места и управлява от община Трън. ЦОП извършва следните услуги: семейно консултиране и подкрепа, подкрепа и развитие на родителски умения, превенция на отпадането от училище, превенция на отклоняващо се поведение и работа с деца с отклоняващо се поведение. Съгласно предварителното планиране ЦОП Трън обслужва също потребители от селата - мобилна социална работа на терен с деца в риск и техните семейства в населените места от територията на община Трън. Има случаи в населените места – с. Неделково, с.Туроковци, с.Филиповци, с.Глоговица,. Предвижда се увеличение на капацитета на ЦОП Трън от 30 на 40 места през 2018 г.

Дейност 1.1.1.5. Разкриване на нов ЦОП – Брезник.

В Стратегията се предвижда разкриване на още един ЦОП в община Брезник, който беше планиран за 2015 г., но не беше осъществен при изпълнението на предходната стратегия. Планира се разкриването на ЦОП-Брезник като държавно-делегирана дейност да се осъществи през 2016 г. с капацитет от 20 места и е заложено в годишния план на община Брезник. По този начин ще се постигне максимално обхващане на децата и семействата в риск от област Перник.

Мярка 1.1.2. Други социални услуги за превенция на negliжирането на деца и подрастващи

Дейност 1.1.2.1. Разкриване на Център за работа с деца на улицата (ЦРДУ) в община Перник.

ЦРДУ ще работи за интегриране на деца в обществото и създаване на условия за изява на индивидуалните способности, училищна подкрепа, задоволяване на базисни потребности на децата, както и работа със семействата на децата в риск. Предвижда се разкриване на ЦРДУ през 2017 г. с капацитет от 20 места.

Мярка 1.1.3. Интегрирани и смесени услуги за социално включване на деца в риск от уязвими семейства

Дейност 1.1.3.1. Продължаване на дейността на Семейно-консултативен център, гр. Перник

СКЦ е разкрит в гр. Перник през 2015 г. с финансиране в рамките на по проекта за закриване на ДМСГД Перник. Семейно консултиране и подкрепа на родители, които не полагат достатъчно грижи за своите деца. Предвижда се финансирането на услугата да продължи през 2016 г. отново с проектно финансиране с очаквания през 2018 г. да бъде утвърдена като държавно-делегирана дейност.

Дейност 1.1.3.2. Общински и областни програми и мерки за здравна профилактика и семейно планиране:

- Здравно-социални програми за семейно планиране – информирание и консултиране, обучения. Програмите ще се изпълняват от НПО, здравни институции, училища и ще включват здравно-социални консултации за майки и семейства в риск, здравна просвета сред подрастващите за намаляване на нежеланите и рисковите бременности.
- Предоставяне на услуги от Здравно-консултативен център към МБАЛ, създаден по национална програма на Министерство на здравеопазването с капацитет от 50 места.
- Осъществяване на дейности и инициативи на здравните медиатори в област Перник за здравна информираност и подобряване на достъпа на уязвимите етнически общности до здравеопазване.

Мярка 1.1.4. Комплексна програма в подкрепа на ранното детско развитие – интегрирани услуги и мерки.

Дейност 1.1.4.1. Център за услуги за ранно детско развитие – Перник.

Центърът предоставя услуги в община Перник за формиране и развитие на родителски умения, консултация и подкрепа на родители на деца от 0 до 7 години. Разкрит е по проект „Социално включване” с планирано продължаване на финансирането по ОПРЧР през 2016 година.

Дейност 1.1.4.2. Център за майчино и детско здраве (ЦМДЗ) в община Перник

ЦМДЗ Перник е разкрит с проектно финансиране през 2015 г. в рамките на проекта за закриване на ДМСГД Перник и предоставя здравни консултации за деца и семейства в община Перник. Продължаването на дейността е заложено с финансиране по проект към ОПРЧР до 2018 година.

Дейност 1.1.4.3. Предоставяне на Млечна кухня за деца на възраст от 7 месеца до 3 години в община Брезник с постепенно увеличаване на капацитета – от 20 през 2015 г. до 45 през 2020 година.

Дейност 1.1.4.4. Център за услуги за ранно детско развитие – Трън.

Центърът предоставя услуги в община Трън за формиране и развитие на родителски умения, консултация и подкрепа на родители на деца от 0 до 7 години и е разкрит по проект „Щастливо детство” към проект „Социално включване”. Планирано е продължаване на финансирането по ОПРЧР през 2016 година - Община Трън кандидатства с проектно предложение с наименование „Щастливо детство” за услуги за ранно детско развитие. Продължителността на проекта е 27 месеца и са предвидени интегрирани услуги за ранно детско развитие, насочени към деца до 7 год. от уязвими групи, включително деца с увреждания и техните семейства, както и бъдещи родители.

Мярка 1.1.5. Координирани услуги и дейности за системна ранна превенция на отделянето на деца от семействата, на изоставянето и за задържане на новородените деца в биологичното семейство.

Дейност 1.1.5.1. Предоставяне на подкрепа и съгласувани мерки за „затваряне на входа“ към институциите от страна на ОЗД и всички съществуващи услуги за деца.

Дейностите целят да затвърждават резултатите от мерките за „затваряне на входа“ към институциите и превенция на отделянето на деца от родното семейство. Тези дейности бяха осъществявани успешно през изпълнението на предходната стратегия и доведоха до закриване на институциите на територията на област Перник. За да се предотврати изоставянето на новородени деца на ниво родилен дом е необходимо работата по превенция да започне преди раждането на детето - успехът на превенцията зависи от ранната навременна намеса и продължителността на социалната работа с бъдещата майка, нейното семейство и близко обкръжение.

Дейност 1.1.5.2. Предоставяне на услуги в Център за ранна интервенция в община Перник. Центърът е разкрит в рамките на проекта за закриване на ДМСГД с фокус върху подкрепата на бременни жени и семейства с деца до 3 годишна възраст с цел превенция на изоставянето.

Дейност 1.1.5.3. Разкриване на Звено „Майка и бебе“ (ЗМБ) на областно ниво

През 2017 г. ЗМБ се планира за изграждане с капацитет 8 майки с деца. ЗМБ ще предоставя временно настаняване до 6 месеца на бременни жени и майки в риск да изоставят децата си, социална работа за насърчаване на родителската привързаност, подпомагане на младите майки чрез социално, психологическо и юридическо консултиране и подкрепа. Услугата ще се разкрие в областния център - град Перник, иницирана от община Перник, като ще обхване бременни и майки с бебета и малки деца от цялата област. ЗМБ ще установи ефективни комуникационни канали и взаимодействие с действащите ЦОП и Дирекциите ”СП” за обхващане и осигуряване на подкрепа за майките в риск от общините в областта.

Дейност 1.1.5.4. Общински и областни програми/мерки за целева подкрепа на уязвими семейства за създаване на условия за задържане на детето в семейството:

- Подкрепа за жилище, включително разработване и реализация на общински програми/инициативи за социални жилища.
- Посредничество и информиране за осигуряване на достъп до заетост.

Мярка 1.1.6. Услуги и програми за превенция на отпадането на деца от училище и реинтеграция в образованието на отпадналите деца и младежи

Дейност 1.1.6.1. Разширяване на образователно-социалните услуги в ЦОП за превенция на отпадането и задържане на децата в училище. Изграждане на партньорство и взаимодействие между ОЗД и социалните услуги, от една страна, общински администрации и организациите, ангажирани с образованието (училищата, НПО, и пр.), от друга страна, насочено към образователна интеграция и реинтеграция на децата.

Дейност 1.1.6.2. Хоризонтални мерки за подобряване на привлекателността на училището, които обхващат всички деца и млади хора в училище и осигуряват:

- Инициране и изпълнение на програми и инициативи за повишаване на интереса към учене, включване на децата и младежите в живота на училището, в т.ч. и при вземане на решения, отнасящи се до децата;
- Извънкласни и извънучилищни дейности за мотивация на децата и техните родители - включване на децата в извънучилищни занимания в рамките на учебната година

(ателиета по интереси, школи по изкуства, спортни състезания); осмисляне на свободното време на децата и младежите;

- Целенасочена политика за приобщаване на родителите и общността в учебно-възпитателния процес на техните деца.
- Целеви мерки за назначаване на помощници на учителя, особено в общинските училища със смесен етнически състав (с допълваща целева подкрепа от общините).

Интегрирането на децата в риск в образователната система е ключов компонент от превенцията на negliжирането на децата, инструмент за развитието на техните възможности и за формирането на условия за самостоятелен живот в бъдеще. Хоризонталните програми и мерки в сферата на образованието се инициират и осъществяват предимно от училищата и детските градини, НПО, действащите училищни настоятелства, читалища, инициативни групи на родителите и местните общности, с подкрепата на общините и РИО на МОН. Предвидените мерки са в съответствие с духа на националните и областните приоритети за интегрирано образование, допълват и конкретизират планираните дейности в тази сфера.

Дейност 1.1.6.3. Обхващане на деца с увреждания от масови детски градини и ясли. Интегриране на децата с увреждания в масови училища. Осигуряване на достъпна среда за децата с увреждания в масовите училища и детски градини в цялата област Перник. Обучения за изграждане на капацитет в училищата и детските градини за включване на родителите и създаване на интегрираща среда в училище: обучения на учители и директори на училища и детски градини – методи и подходи за включване на родителите и приобщаване на родителите към образованието на техните деца; разпространение на обучителни материали за работа с родителите; обмяна на опит и добри практики с други училища и детски градини.

4.1.2 Алтернативна семейна грижа

Специфична цел 1.2: Прекратяване на настаняването в институции на деца, отделени от семействата, намаляване на настаняванията в други резидентни услуги чрез развиване на услуги за алтернативна семейна грижа с фокус върху приемната грижа, чрез:

- Мярка 1.2.1. Осигуряване на грижа при близки и роднини за деца, отделени от биологичното семейство;
- Мярка 1.2.2. Развитие на Приемната грижа в област Перник;
- Мярка 1.2.3. Услуги в подкрепа на осиновяването;

Мярка 1.2.1. Осигуряване на грижа при близки и роднини за деца, отделени от биологичното семейство

Дейност 1.2.1.1. Съвместни дейности на ОЗД и мрежата от ЦОП в общините на областта за настаняване в семейства на близки и роднини на деца от СИ, изоставени деца и на деца в риск от изоставяне.

Дейност 1.2.1.2. Оказване на продължаваща подкрепа от ОЗД и ЦОП за семействата на близки и роднини, в които са настанени деца, отделени от биологичните семейства – консултации, посредничество и съдействие.

Мярка 1.2.2. Развитие на Приемната грижа в област Перник

Дейност 1.2.2.1. Продължаване на подкрепата за съществуващите приемни семейства и настанените деца в общините на област Перник.

Дейност 1.2.2.2. Разширяване и подобряване на качеството на услугата приемна грижа в общините на област Перник чрез изпълнение на дейности по проект „Приеми ме 2”, подкрепен по ОПРЧР.

Мярка 1.2.3. Услуги в подкрепа на осиновяването

Дейност 1.2.3.1. Съвместни подкрепящи услуги между ЦОП и ОЗД при осиновяването на деца, като се планира част от дейностите на ОЗД да се насочат към мрежата от Центрове за обществена подкрепа в областта – обучение на кандидат – осиновителите, наблюдение и подкрепа на осиновителите в следосиновителния период. Услугите ще са насочени към:

- консултиране, информиране;
- мотивиране и обучение за кандидат-осиновители,
- подкрепа в следосиновителния период.

4.1.3 Социално включване за деца с увреждания

Специфична цел 1.3: Подобряване на възможностите за развитие на децата с увреждания, отглеждани в семейството, чрез:

- Мярка 1.3.1. Развиване на ЦСРИ за осигуряване на качествена здравна грижа, медицинска и социална рехабилитация за децата с увреждания и подкрепа за техните семейства;
- Мярка 1.3.2. Осигуряване на достъп до адекватна и гъвкава дневна, почасова грижа, и заместваща грижа за децата с увреждания, отглеждани в семейна среда и в резидентни услуги в общността;
- Мярка 1.3.3. Подкрепа за родителите за отглеждане на децата с увреждания в семейството.

Мярка 1.3.1. Развиване на ЦСРИ за осигуряване на качествена здравна грижа, медицинска и социална рехабилитация за децата с увреждания и подкрепа за техните семейства

Създаването на ЦСРИ ще подобри условията за предоставяне на адекватни здравни грижи, рехабилитация и интеграция на децата с увреждания, отглеждани в семейна среда; ще осигури подкрепа на техните родители и близки чрез индивидуални и групови консултации (социални, здравни, правни, психологически) и обучение на родителите, семействата и близките за подобряване на уменията им за грижа за децата с увреждания в семейна среда. Там, където е необходимо, услугата ще има мобилен компонент, като в мобилните екипи могат да се включват различни специалисти (логопед, психолог, рехабилитатор, социален работник, медицинско лице, специален педагог и др.), за да предоставят на място някои рехабилитационни услуги за децата и хората с увреждания, консултиране и обучение на семействата и близките на децата и младежите с увреждания.

Дейност 1.3.1.1. Продължение на дейностите на ЦСРИ – Перник (капацитет 40) с фокус рехабилитация и подкрепа, консултиране на родителите. Разширяване на капацитета и

дейността, чрез мобилност за предоставяне на услуги за деца и младежи с увреждания от прилежащите села - тяхната интеграция, подкрепа за семействата им, медицинска и социална рехабилитация. Развиване и утвърждаване на мобилен компонент на услугата с увеличение на капацитета до 60 през 2017 година.

Дейност 1.3.1.2. Изграждане на ЦСРИ – Брезник през 2016 г. (с капацитет 20) с мобилен екип за покриване на клиенти на територията на общината. Центърът ще обслужва деца и лица с увреждания от общината и ще предоставя подкрепящи услуги на семействата, които се грижат за деца с увреждания.

Дейност 1.3.1.3. Продължаване на дейността на ЦСРИ (капацитет 20) за обслужване на децата и лица с увреждания в община Трън. Планирано е разширяване на дейността с увеличаване на капацитета до 30 места през 2018 г. и включване на мобилна услуга за обхващане на потребители от селата в община Трън.

Дейност 1.3.1.4. Продължаване на дейността на Центъра за ранна интервенция за деца с увреждания, включително ранна диагностика на заболяването/увреждането в Перник. Прилагане на мерки за ранна диагностика и навременна интервенция (лечение и/или рехабилитация) на увреждането/заболяването при децата с увреждания. Тези услуги са развити в рамките на осъществения проект при закриването на ДМСГД Перник през 2015 година.

Дейност 1.3.1.5. Изграждане на ЦСРИ – Радомир през 2016 г. (с капацитет 40). ЦСРИ е предвиден в стратегията и годишния план за развитие на услугите в Община Радомир, в АСП е депозирана заавка за разкриване на ЦСРИ като държавно-делегирана дейност. Центърът ще обслужва деца и лица с увреждания от общината и ще предоставя подкрепящи услуги на семействата, които се грижат за деца с увреждания.

Мярка 1.3.2. Осигуряване на достъп до адекватна и гъвкава дневна, почасова грижа и заместваща грижа за децата с увреждания, отглеждани в семейна среда и в резидентни услуги в общността.

Дейностите по тази мярка включват:

- развитие на дневни центрове като самостоятелна услуга или като част от ЦСРИ, при което да се спазват принципите на гъвкавост на услугите и съответствие с конкретните индивидуални потребности на децата и семействата, както за социализацията на децата с увреждания, така и за осигуряването на възможност за техните родители да работят;
- интеграция на деца с увреждания в масови ясли и детски градини - включително тяхното адаптиране, осигуряване на транспорт, както и да се анализират възможностите за алтернативна услуга в детска градина за почасово гледане на деца с увреждания.

Дейност 1.3.2.1. Продължаване на дейността на Дневния център за деца с увреждания “Добро сърце” – Перник (с капацитет 36 места). Планирано е увеличаване на капацитета до 40 места през 2017 година.

Дейност 1.3.2.2. Продължаване на дейността на Дневния център за деца с увреждания от 0 до 7 години (капацитет 15 места), който разкрит по проект и е ситуиран в сградата на закрития ДМСГД Перник. ДЦДУ осигурява дневни, полудневни и почасови грижи за деца с физическо, интелектуално, речево и емоционално нарушено здраве. Активно включване и оказване на подкрепа на семействата на деца от 0 до 7 годишна възраст с увреждания работи с тях. Планира се увеличение на капацитета до 20 през 2016 г. и 30 места през 2017 година.

Първоначалното продължаване на финансирането ще се осъществи по проект към ОПРЧР, а от 2018 г. се предвижда финансиране като държавно делегирана дейност.

Дейност 1.3.2.3. Развиване на услугата заместваща грижа – гр. Перник, която да е насочена към деца с увреждания, отглеждани в семейна среда (0-18) като иновативна услуга, в която се предвиждат две насоки за подкрепа – почасова грижа и/или целодневна грижа: грижа от резидентен тип за определено време (до няколко дни) при отсъствие на родителите и/или близките, които се грижат за детето с увреждане. Услугата ще се планира за стартиране през 2017 г. с капацитет от 20 места с проектно финансиране.

Мярка 1.3.3. Подкрепа за родителите за отглеждане на децата с увреждания в семейството

Дейност 1.3.3.1. Разширяване на програмите, които предлагат домашни грижи – като услугите личен асистент и социален асистент за деца с увреждания.

Дейност 1.3.3.2. Осигуряване на помощни средства чрез ДСП по Закона за хората с увреждания. Разкритите социални услуги в общността за деца и възрастни ще предоставят информация, консултиране, съвети за права, процедури и посредничество за получаване на техническите помощни средства от хората с увреждания, подкрепа и специализирани обучения.

4.1.4 Услуги за деца и младежи жертви на насилие, с рисково поведение и зависимости

Специфична цел 1.4: Осигуряване на подкрепа за деца, младежи и техните семейства за превенция на насилието, рисково поведение и negliжиране на децата, подкрепа за децата жертвите на насилие, чрез:

- Мярка 1.4.1. Програми за превенция на рисково поведение при деца и младежи;
- Мярка 1.4.2. Подкрепа за преодоляване на последиците от рисковото поведение при децата и младежите.

Мярка 1.4.1. Програми за превенция на рисково поведение при деца и младежи

Дейност 1.4.1.1. Продължаващи дейности на Превантивно-информационния център на община Перник, който годишно обхваща около 300 деца и младежи с рисково поведение и в конфликт със закона.

Дейност 1.4.1.2. Образователни програми и кампании в училище и съвместни дейности с ЦОП за превенция на рисково поведение (агресия; насилие; отклоняващо се поведение; рисково поведение на деца и младежи); провеждане на здравна и социална просвета против зависимостите; лекции и дискусии в часа на класа; организиране на хепънинги; междуучилищни прояви и инициативи на общинско и областно ниво.

Дейност 1.4.1.3. Трансформиране на Приюта за безнадзорни деца в гр. Перник (с капацитет 10 места), който осигуряваше краткосрочен подслон, храна, хигиена и пр. за безнадзорни и negliжирани деца. **Със заповед на ИД на АСП, считано от 01.07.2015 г. СУ Приют за деца е закрыта. Същата е реструктурирана и със заповед на ИД на АСП е открит Кризисен център за деца, считано от 01.07.2015 г. с капацитет 6 места като държавно делегирана дейност.**

Мярка 1.4.2. Подкрепа за преодоляване на последиците от рисковото поведение при децата и младежите

Дейност 1.4.2.1. Услуги в Кризисния център в Перник

Предоставяне на услуги за кризисно настаняване на деца, претърпели насилие, трафик или жертви на други форми на експлоатация, които включват социални услуги за деца, който има за цел да оказва индивидуална подкрепа на деца, пострадали от насилие или друга форма на експлоатация, задоволяване на ежедневните потребности и оказване на социално-психологическа помощ. Кризисният център функционира като държавно делегирана дейност в община Перник с капацитет от 6 места; предвижда се увеличение на капацитета на 12 места от 2016 година.

Дейност 1.4.2.2. Съвместни дейности на ЦОП и ОЗД – за подкрепа за деца, жертви на насилие, трафик и зависимости, както и специализирани програми за работа с деца в конфликт със закона и деца, извършители на противообществени прояви, насилие, рисково поведение.

Дейност 1.4.2.3. Подобряване на дейността на Местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН) и обществените възпитатели в общините, заедно с ОЗД в подкрепа на деца с рисково поведение и жертви на насилие.

Дейност 1.4.2.4. Взаимодействие между социалните услуги и училището

Услугите са фокусирани върху подкрепата за преодоляване на проблемите, свързани с отклоняващото се поведение чрез директна работа с децата - консултиране и подкрепа за деца с отклоняващо се поведение и за семействата им. Планира се организирането на извънкласни занимания и дейности за деца с девиантно поведение – спорт, клубове по интереси и др.; образователни програми за правата и задълженията на гражданите и санкциите при нарушаването им.

4.1.5 Резидентни услуги за деца

Специфична цел 1.5: Подобряване на съществуващите социални услуги за предоставяне на резидентна грижа в общността за деца и младежи, които не могат да бъдат върнати в семейната среда, чрез:

- Мярка 1.5.1. Подобряване на услугите в ЦНСТ за деца и младежи

Мярка 1.5.1. Подобряване на услугите в ЦНСТ за деца и младежи

В рамките на изпълнението на предходната стратегия през 2010 – 2015 г. са закрити всички специализирани институции за деца в област Перник (ДМСГД Перник и ДДЛРГ “Радост”, с. Дрен, община Радомир). Приоритет в настоящата стратегия е подобряването на качеството на услугите в разкритите са резидентни услуги в общността за деца и младежи с увреждания.

Разкрити са Центрове за настаняване от семеен тип (ЦНСТ), които предоставят подслон и ежедневни грижи; създават условия за социална интеграция – прием в масови детски ясли, градини, училища; и поддържане на връзката с родители, близки и роднини.

В съответствие с анализа на потребностите на рисковите групи, през новия планов период 2016-2020 г. в област Перник не се предвижда разкриване на нови резидентни услуги в общността за деца и младежи.

Дейност 1.5.1.1. Подобряване на услугите в ЦНСТ за деца и младежи без увреждания, изведени от специализирани институции:

- ЦНСТ (с капацитет 12) за деца и младежи без увреждания в община Перник;
- Два ЦНСТ в с. Дрен, община Радомир – ЦНСТ 1 и ЦНСТ 2, разкрити с капацитет по 12 места (24 общо) за извеждане от институцията на децата от ДДЛРГ ”Радост”. Поради местоположението си в сградата на институцията, тези услуги са крайно застрашени от репликиране на институционалната грижа.

Дейност 1.5.1.2. Целенасочени мерки за системно подобряване на услугите в ЦНСТ за деца и младежи с увреждания, изведени от специализирани институции, а именно:

- ЦНСТ за деца и младежи с увреждания (с капацитет 14), изградени в община Перник в рамките на проект „Детство за всички” за извеждане на деца от областта от домовете за деца с увреждания, разположени извън област Перник;
- ЦНСТ за деца и младежи с увреждане с потребност от постоянна медицинска грижа, разкрит с капацитет 8 в град Перник.

Таблица 1: Планирани социални услуги и мерки в област Перник – Направление 1: Превенция и подкрепа за деца и семейства в риск

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
Направление 1: Превенция и подкрепа за деца и семейства в риск												
1	Център за обществена подкрепа	Деца в риск и техните семейства	Община Перник	60	60	80	80	80	80	Подобряване качеството на живот, максималната самостоятелност, пълноценната реализация и грижа за семейства и деца с различен статус и групи в риск.	Гр. Перник, ул. „Захари Зограф” №61	Налична Държавно делегирана дейност
2	ЦОП-Радомир	Деца и семействата им в риск	Община Радомир	40	40	40	40	40	40	Почасова грижа за деца	Гр.Радомир	функционираща
3	ЦОП- SOS	Деца и семействата им в риск	Община Радомир	40	40					Почасова грижа за деца	Гр.Радомир	Прекратяване на услугата от март 2016
4	Център за обществена подкрепа - SOS	Деца и семейства	Община Перник	80	80	80	80	80	80	Консултативна дейност – психологическа и социална с деца и семейства. Специализирана подкрепа от логопед и семеен терапевт. Услуги за деинституционализация посредничество и застъпничество пред други институции.	Гр. Перник	Налична, планирана за разкриване в община Перник от 2016г.
5	ЦОП	Деца в риск	Община Трън	30	30	30	40	40	40	ЦОП е комплекс от социални услуги предназначен за деца и семейства в риск с цел предотвратяване изоставяне и настаняване в СИ, превенция на ансилие и отпадане от училище. Деинституционализация и реинтеграция на деца, консултиране и подкрепа на семейства в риск, оценяване и подкрепа на приемни родители и осиножители.	Гр.Трън, Ул”Александър Стамболийски” №25	ЦОП предлага услуги в обособения център и мобилни услуги и социална работа на терен.
6	Център за обществена	Деца и семейства в риск; деца в риск от отпадане	Община Брезник		20	20	20	20	20	Превенция на изоставянето; Подкрепа на семейството при отглеждане на	гр. Брезник	Неразкрита за 2015, заложена

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Перник

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
	подкрепа (ЦОП)	от училище; деца отпаднали от училище								детето; работа с деца и родители за връщане в училище, консултации		в Годишния план за 2016 г.
7	Център за работа с деца на улицата	Деца в риск	Община Перник			20	20	20	20	Задоволяване на базисни потребности. Интегриране на деца в обществото и създаване на условия за изява на индивидуалните способности. Работа със семействата	Гр. Перник	Нова за планиране
8	Семейно-консултативен център	Деца в риск и техните семейства	Община Перник	30	30	40	40	40	40	Семейно консултиране и подкрепа на родители, които не полагат достатъчно грижи за своите деца	Гр. Перник	Разкрита по проект, план за финансиране през 2016 г. по ОПРЧР и от 2018 като държавно-делегирана дейност
9	Център, предоставящ услуги за ранно детско развитие	Деца и семейства в риск	Община Перник	100	100	100	100	100	100	Формиране и развитие на родителски умения. Консултация и подкрепа на родители на деца от 0 до 7 години. Разкрит по проект, планирана за финансиране през 2016 г. по ОПРЧР и от 2018 като държавно-делегирана дейност	Гр. Перник	планирана за финансиране през 2016 г. по ОПРЧР
10	Център за услуги за ранно детско развитие	Деца и семейства в риск	Община Трън	207	207	207	207	207		Формиране и развитие на родителски умения. Консултация и подкрепа на родители на деца от 0 до 7 години. Разкрит по проект, планирана за продължаване на финансирането през 2016 г. по ОПРЧР	Гр. Трън	планирана за финансиране през 2016 г. по ОПРЧР
11	Център за майчино и детско здраве	Деца и семейства в риск	Община Перник	50	50	50	60	60	60	Здравна консултация за деца и семейства. ЦМДЗ е Разкрит по проект.	Гр. Перник	планирана за финансиране през 2016 г. по ОПРЧР
12	Център за ранна интервенция	Семейства на деца в риск	Община Перник	15	20	20	20	20	20	Подкрепа на бременни жени и семейства с деца до 3 годишна възраст с цел превенция на изоставянето. Разкрит по проект.	Гр. Перник	планирана за финансиране през 2016 г. по ОПРЧР

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Перник

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
13	Звено “Майка и бебе”	Бременни жени и майки в риск	Община Перник			8	8	8	8	Превенция на изоставяне на деца (0 до 3 г.). Временно настаняване до 6 м. на бременни и майки в риск да изоставят децата си, насърчава родителската привързаност, подпомага млади майки чрез социално, психологическо и юридическо консултиране и подкрепа.	Гр. Перник	Нова за планиране
14	Здравно-консултативен център към МБАЛ	Бременни жени, майки и деца в риск	Община Перник	50	50	50	50	50	50	Здравна консултация за деца и семейства	Гр. Перник	Налична, разкрита по Национална програма към МЗ
15	Млечна кухня	Деца от 7 месеца до 3 години	Община Брезник	20	25	30	35	40	45	Основна функция на ДМК е приготвянето на разнообразна храна, отговаряща по качествен състав и технологична обработка на възрастовите особености на детския организъм и съобразена с Наредба №23 от 2005г. за физиологичните норми на хранене на населението	гр. Брезник	Разкрита и съществуваща социална услуга към 2015 г.
16	Здравни медиатори	Лица от маргинализирани групи	Община Перник	1	1	2	2	2	2	Посредничество за достъп до здравни услуги в ромските общности, Профилактика за деца и възрастни; участие в превенция на изоставянето.	Гр. Перник	Налична
			Община Радомир	1	1	1	1	1	1			
17	Ресурсен център	Деца с трайно намалена възможност за социална интеграция	Община Перник	200	200	200	200	200	200	Интегрирани услуги за деца	Гр. Перник	Налична
18	Приемна грижа	Деца, лишени от родителски грижи	Община Перник	50	70	70	70	80	80	Дейности за утвърждаване на приемни семейства, информационни кампании, обучение, подбор и наемане на приемни родители, наблюдение и подкрепа за приемните родители и приемните деца, възстановяване и/или поддържане на връзки със семейството	Гр. Перник	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Перник

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
19	Приемна грижа	Деца в риск от изоставяне	Община Брезник	9	20	20	20	20	20	Социална работа за подкрепа на приемните семейства, вкл. супервизии и интервизии, споделяне на проблеми, свързани с отглеждането и възпитанието на детето ползващо услугата и своевременна намеса за разрешаването им, подкрепа както на детето, така и на биологичното и на приемното семейство чрез насочване и ползване на социални, здравни, юридически, образователни услуги.	гр. Брезник	Към 2015 има 7 професионални приемни семейства и 9 деца, ползващи услугата „приемна грижа”. Увеличаване броя на приемните семейства
20	Приемна грижа	Деца в риск от изоставяне	Община Радомир	64	13	13				Приемна грижа - социална работа за подкрепа на приемните семейства (вкл. утвърждаване на приемни семейства, информационни кампании, обучение, подбор и наемане на приемни родители, наблюдение и подкрепа за приемните родители и приемните деца, възстановяване и/или поддържане на връзки със семейството)	Гр.Радомир	Към 2015 има 11 проф. приемни семейства с 13 деца; 12 добров.пр. семейства и 54 деца. Към 2016г. има 11 проф.приемн и сем. и 13 деца в тях.
21	Център за социална рехабилитация и интеграция	Деца с увреждания Деца със специални образователни потребности от 0 до 18 години	Община Перник	40	40	60	60	60	60	Извършване на логопедична терапия; Извършване на слухово-речева рехабилитация; Работа за подобряване на когнитивните процеси; Работа за подобряване двигателното състояние Психологически и логопедични консултации; Мобилна работа Екипни срещи, работа с родители.	Гр.Перник ул.”Стара планина” 14	Налична Държавно делегирана дейност
22	Център за социална рехабилитация и интеграция	Деца и лица с увреждания; деца с увреждания в семейна среда и техните роди-	Община Брезник		20	20	20	20	20	Медицинска и социална рехабилитация, консултации-социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия;	гр. Брезник	Неразкрита соц. услуга за 2015 г., заложена в

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Перник

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
	(ЦСРИ) за деца и възрастни	тели; Хора с увреждания с чужда помощ и без право на чужда помощ								Умения за самостоятелност; Мобилни услуги от рехабилитатор и психолог.		Годишния план за 2016 г.
23	ЦСРИ за деца и лица с увреждания	Деца и лица с увреждания	Община Трън	20	20	20	30	30	30	Работата на центъра е насочена основно към децата с увреждания. Предлага се трудотерапия и рехабилитация.	Гр.Трън, Ул."Васил Левски" №18	Разширяване дейността като за целта бъде предложена мобилна услуга
24	Център за социална рехабилитация и интеграция (ЦСРИ) за деца и възрастни	Деца и лица с увреждания; деца с увреждания в семейна среда и техните родители; Хора с увреждания с чужда помощ и без право на чужда помощ	Община Радомир		40	40	40	40	40	Медицинска и социална рехабилитация, консултации-социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия; Умения за самостоятелност; Мобилни услуги от рехабилитатор и психолог.	Гр.Радомир	Неразкрита соц. услуга за 2015 г., заложена в Годишния план за 2016 г.
25	Дневен център за деца с увреждане	Деца с увреждания (на възраст от 7 до 18 години)	Община Перник	36	36	40	40	40	40	Комплекс социални услуги за рехабилитация, развитие и обслужване на деца с увреждания и техните семейства.	Гр.Перник, ул. "Нови пазар" №17	Налична Държавно делегирана дейност
26	Дневен център за деца с увреждания	Деца с увреждания /0-7 г./	Община Перник	15	20	30	30	30	30	Дейностите за социализация, консултиране, дневна и почасова грижа, социална и медицинска рехабилитация, логопедична и психологична помощ	Гр. Перник	планирана за финансиране през 2016 г. по ОПРЧР
27	Заместваща грижа	Деца с увреждания в семейна среда	Община Перник			20	20	20	20	Заместваща услуга за деца в семейна среда	Гр. Перник	Нова за планиране
28	Превантивно-информационен център	Деца в конфликт със закона и противообществени прояви	Община Перник	300	300	300	300	300	300	Превантивна корекционно-възпитателна дейност сред малолетни и непълнолетни.	Гр. Перник	Налична
29	Кризисен център за деца	Деца, пострадали от насилие или друга форма на експлоатация	Община Перник	6	12	12	12	12	12	Социални услуги за деца, които има за цел да оказва индивидуална подкрепа на деца, пострадали от насилие или друга форма на експлоатация, задоволяване на ежедневните потребности и оказване на социално-психологическа помощ.	Гр. Перник, ул. „Захари Зограф“ №61	Налична Държавно делегирана дейност
30	ЦНСТ ДМ	Деца и младежи без	Община	12	12	12	12	12	12	Опазване живота и здравето на	гр. Перник,	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Перник

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
		увреждания	Перник							децата/младежите. Създаване на жизнена среда за пълноценно израстване и развитие на децата / младежите. Осигуряване на адекватни услуги и условия за максимална самостоятелност на децата/младежите. Подготовка за самостоятелен и независим живот.	ул. Луганск № 67 Ж	От 2015г. Държавно делегирана дейност
31	ЦНСТ ДМУ	Деца и младежи с увреждане	Община Перник	14	14	14	14	14	14	Основната дейност е осигуряване на добра среда за живот и задоволяване на базовите потребности на децата, мед.грижа, образование, организиране на свободното време и отдих, контакти с родители и значими близки за децата. Повишаване качеството на модела ЦНСТДМУ.	Гр. Перник Ул."Вл. Граматик" № 93	Налична от 2014 г. Държавно делегирана дейност
32	ЦНСТ ДМУППМГ	Деца и младежи с увреждане, с потребност от постоянна медицинска грижа	Община Перник	8	8	8	8	8	8	Осигуряване на здравно-социални услуги в среда, близка до семейната	Гр. Перник, ул. „Илинден“ № 14	Налична От 2016 г. е Държавно делегирана дейност
33	ЦНСТ-1	Деца лишени от родителска грижа	Без ограничения	12	12	12	12	12	12	Предоставяне на грижа за деца в близка до семейната среда	С.Дрен, Радомир	Функционираща
34	ЦНСТ-2	Деца лишени от родителска грижа	Без ограничения	12	12	12	12	12	12	Предоставяне на грижа за деца в близка до семейната среда	С.Дрен, Радомир	Функционираща

4.2 Мерки и дейности по Направление 2: Социално включване на уязвими групи, лица в неравностойно положение и стари хора

Всички услуги, които се планират в рамките на това направление са в синхрон с Националната стратегия за дългосрочна грижа и приоритетно ще се развиват услугите в домашна среда, както и резидентни услуги в общността. Предвижда се настаняванията в специализираните институции да бъде ограничено и в тях да се насочват само лица, които поради различни увреждания, здравословно състояние или старост не са в състояние да продължат да живеят самостоятелно в своя дом. В съответствие със заключенията от анализа на ситуацията и потребностите на рисковите групи, социални услуги за пълнолетни лица и стари хора са планирани във всички общини на територията на област Перник.

Обща цел 2 (на направление 2): Да се създадат условия за социално включване, подобър и достоен живот на хора с увреждания, уязвими групи и стари хора във всички населени места в областта, чрез:

Специфична цел 2.1: Да се подобри качеството на живота на хората с увреждания и старите хора във всички населени места в област Перник чрез широка мрежа от услуги за социално включване и осигуряване на условия за спокоен и достоен живот в семейна и домашна среда.

Специфична цел 2.2: Осигуряване на условия за пълноценен и достоен живот на хората с увреждания и старите хора в семейна среда чрез предоставяне на дневни и почасови услуги в общността.

Специфична цел 2.3: Подобряване на резидентните услуги в общността за хора с увреждания и стари хора - осигуряване на достъп до качествена резидентна грижа в среда, близка до домашната.

Специфична цел 2.4: Създаване на условия за социално включване на уязвими лица, жертви на насилие и трафик, групи и общности в риск.

4.2.1 Услуги в домашна среда за хора с увреждания и стари хора

Специфична цел 2.1: Да се подобри качеството на живота на хората с увреждания и старите хора във всички населени места в област Перник чрез широка мрежа от услуги за социално включване и осигуряване на условия за спокоен и достоен живот в семейна и домашна среда, чрез:

- **Мярка 2.1.1.** Утвърждаване и разширяване на социалните услуги в домашна среда за подкрепа в ежедневието на хората с увреждания, стари хора и техните семейства.
- **Мярка 2.1.2.** Развиване на целеви общински политики/мерки за социално включване на хората с увреждания.

Мярка 2.1.1. Утвърждаване и разширяване на социалните услуги в домашна среда за подкрепа в ежедневието на хората с увреждания, стари хора и техните семейства.

Спектърът на тези услуги обхваща както ежедневни дейности въщи (като помощ при хранене, обслужване, почистване на дома, лична хигиена), така и социални дейности и общуване с близките, помощ за излизане и придвижване за достъп до медицински грижи, административни

услуги и др. Целта на услугите в домашна среда е да осигурят на хората с увреждания и старите хора максимално дълго възможност да живеят в своя дом и социална среда и да предотвратят преждевременната институционализация или настаняване в резидентна услуга.

Дейност 2.1.1.1. Развиване на дейностите в изградените Центрове и Звена за предоставяне на интегрирани почасови услуги към Домашните социални патронажи във всички общини от област Перник, които да предоставят услугите Личен асистент, Домашен помощник, Социален асистент, включително медицинска, социална, психологическа и друга подкрепа за хора и деца с увреждания, самотно живеещи стари хора в невъзможност за самообслужване. (Центровете и Звената са разкрити и се финансират по ОПРЧР през 2017 и 2018 година.)

Дейност 2.1.1.2. Разширяване на обхвата на услугите, които предлагат домашни грижи за хора с увреждания като домашен помощник, социален и личен асистент чрез изпълнение на национални програми и проекти с финансиране по ОПРЧР. Услуги за домашна грижа са планирани във всички общини в област Перник с приоритетно внимание към обхващане на самотноживеещи потребители в отдалечени и изолирани населени места.

Дейност 2.1.1.3. Продължаване на дейностите на Домашния социален патронаж. Включване на допълнителни услуги към Домашния социален патронаж и по-пълно обхващане на хората с увреждания от малките населени места, чрез изпълнение на национални програми и проекти с финансиране по ОПРЧР.

Дейност 2.1.1.4. Увеличаване на капацитетите на Домашните социални патронажи с цел услугата да бъде достъпна до повече нуждаещи се потребители. Предвижда се увеличение на капацитета в общините Перник (от 450 на 500), Брезник (от 80 на 130), Трън (от 45 на 55 места през 2018 г.) и община Ковачевци (от 65 на 80 места).

Дейност 2.1.1.5. Продължаване на дейностите на създадените сезонни обществени трапезарии в общините от областта, като се използват възможностите за финансиране не само на Фонд „Социална закрила”, но и на Оперативната програма по храните, съфинансирана от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица 2014-2020 г.

- Община Брезник, финансирана с общински средства с капацитет 40 лица. Планирано увеличаване на капацитета на 50 лица през 2018 год.
- Община Земен, финансирана от Фонд ”Социална закрила ” с капацитет 100 лица. Планирано увеличаване на капацитета на 120 лица през 2018 година.

Дейност 2.1.1.6. Създаване и разкриване на целогодишни обществени трапезарии във всички общини, които да функционират целогодишно, с цел задоволяване на потребностите от храна за хора, които не могат да си я осигуряват сами.

- Община Перник, финансирана по Оперативна програма за храните с капацитет 100 лица. Планирано увеличаване на капацитета на 120 лица през 2018 год.

Дейност 2.1.2.7. Осигуряване на информация, съдействие и посредничество за улесняване на достъпа до технически помощни средства и достъпна среда в дома по програмите на АХУ и Закона за хората с увреждания, чрез Консултативните центрове за хората с увреж

4.2.2 Почасови и дневни услуги за стари хора и лица с увреждания

Специфична цел 2.2: Осигуряване на условия за пълноценен и достоен живот на хората с увреждания и старите хора в семейна среда чрез предоставяне на дневни и почасови услуги, в общността, чрез:

- Мярка 2.2.1. Подкрепа от ЦСРИ с мобилни екипи за обхващане на хората с увреждания в цялата територия на област Перник;
- Мярка 2.2.2. Предоставяне на дневни и почасови услуги за стари хора и за възрастни с увреждания, чрез социални услуги – дневна форма на обслужване.

Мярка 2.2.1. Подкрепа от ЦСРИ с мобилни екипи за обхващане на хората с увреждания в цялата територия на област Перник

Планираните ЦСРИ в област Перник осигуряват необходимата почасова подкрепа на пълнолетни лица, в които се създават и/или възстановяват умения за водене на самостоятелен живот чрез социални и психологически консултации, рехабилитация на зрението, слуха и говора и двигателна рехабилитация, съдействие за професионално ориентиране и реализация, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване.

В рамките на общия капацитет от 130 места на планираните 4 ЦСРИ за хора с увреждания се предвиждат ограничен брой места за подкрепа на децата с увреждания и техните семейства. Семействата и близките, които полагат грижи за хора с увреждания също ще получават в ЦСРИ специализирана подкрепа, информиране и консултиране (здравно, психологическо, социално, юридическо).

Постепенно ще се развият мобилни услуги, които да обхванат хората с увреждания в цялата област и да осигурят достъп до услуги в семейна среда за децата и хората с увреждания, живеещи в малки изолирани населени места. Планираната мобилност е двупосочна. Първо, услугата ще отиде при клиента, когато не се изисква специално оборудване (например, рехабилитатор и психолог могат да предоставят част от услугите на място при посещение по адреси в селата по график); на място ще се предоставят консултации за семействата и обучения за ползване на техническите помощни средства и др. Второ, чрез осигуряване на специализиран транспорт клиентът може да бъде доведен до услугата в ЦСРИ.

Дейност 2.2.1.1. Предоставяне на услуги в ЦСРИ в гр. Перник за незрящи хора с капацитет 20 места, държавно делегирана дейност.

Дейност 2.2.1.2. Предоставяне на услуги в ЦСРИ за деца и възрастни в община Трън с капацитет 20 места.

Дейност 2.2.1.3. Изграждане на ЦСРИ за лица – Перник с капацитет 30 места през 2017 г, с планирано увеличение до 40 места през 2019 година.

Дейност 2.2.1.4. Изграждане на ЦСРИ – Център за психично здраве за лица с психични разстройства в община Перник с капацитет 30 места през 2017 година.

Дейност 2.2.1.5. Изграждане на ЦСРИ за лица в община Ковачевци с капацитет 40 места през 2017 година.

Дейност 2.2.1.6. Разширяване дейностите на ЦСРИ с фокус мобилност на дейностите, които да обхванат лица с увреждания, живеещи в отдалечени и изолирани населени места и с цел да се осигури достъп до услугата, като ще се търсят възможности за осигуряване на специализиран транспорт.

Мярка 2.2.2. Предоставяне на дневни и почасови услуги за стари хора и за възрастни с увреждания, чрез социални услуги – дневна форма на обслужване.

Дневните центрове за пълнолетни лица с увреждания са форма на целодневна или полудневна подкрепа за пълнолетни лица с трайни увреждания, в които хората се подпомагат от професионалисти, с цел превенция на настаняването им в специализирана институция или в социална услуга от резидентен тип и за социално включване и се създават условия за обслужване, отговарящи на ежедневните потребности и на потребностите от рехабилитация на зрението, слуха и говора и двигателна рехабилитация на потребителите, както и на организация на свободното време и личните контакти.

Дневните центрове за стари хора също са форма на социална услуга за целодневна или полудневна подкрепа на лица, навършили възрастта за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст съгласно Кодекса за социално осигуряване и е свързана с предоставяне на храна и подпомагане на социалното им включване. В клубовете на пенсионера и инвалида се създават условия за социални контакти и общуване и са част от организацията на свободното време.

Дейност 2.2.2.1. Продължаване на дейността на Дневния център за възрастни с увреждания – Перник с капацитет 36 места за предоставяне на дневни и почасови услуги на пълнолетни лица с ментални затруднения, живеещи в семейна среда. Планирано е капацитетът на центъра да се увеличи на 48 места през 2017 година.

Дейност 2.2.2.2. Изграждане на Дневен център за възрастни хора с увреждания (с капацитет 30 места) в с. Сирищник, община Ковачевци за обхващане на потребители общината – подготовка и изграждане през 2016 г. и разкриване през 2017 година. Планира се в центъра да се обособи мобилен консултативен екип, който да обхване нуждаещите се лица от другите населени места в общината, същият ще подкрепя семействата на лицата с увреждания.

Дейност 2.2.2.3. Да се продължи предоставянето на дневна грижа на лица с увреждания община Радомир, чрез Дневния център за възрастни хора с физически увреждания, който функционира с капацитет 10 места.

Дейност 2.2.2.4. Създаване на Център за психично здраве в на територията на община Перник, който ще извършва консултативни и медицински услуги за лица с психични разстройства с капацитет 30 места, същият ще обслужва лица от територията на цялата област. Планиран е за разкриване през 2017 година, като ще се търсят различни възможности за финансиране.

Дейност 2.2.2.5. Продължаване предоставянето на дневна грижа на стари хора, живущи на територията на община Радомир, чрез Дневния център за стари хора, който ще запази капацитета си, предоставяйки грижа за 30 лица.

Дейност 2.2.2.6. Разкриване на нови Дневни центрове за възрастни хора, с цел обхващане на по-голяма част от нуждаещи се самотни лица над 65 годишна възраст в дневни форми на грижа. Планирано е разкриването на дневни центрове в общините Земен (капацитет 30 места) и Ковачевци (капацитет 40 места). Подготовката за формиране и разкриване на услугите ще стартира през 2016 год., а реалното им функциониране ще се осъществи през 2017 год.

Дейност 2.2.2.7. Разкриване на нови Дневни центрове за възрастни хора, с цел обхващане на по-голяма част от нуждаещи се самотни лица над 65 годишна възраст в дневни форми на грижа в община Перник е както следва: два дневни центъра в които ще се осигуряване на храна, лични и социални контакти, консултации и медицинска грижа, които е планирано да се разкрият през 2017 год. и двата с капацитет от 30 места. Единият от тях през 2019 година ще разшири обхвата на нуждаещите се стари хора, като увеличи капацитета си с още 20 места през 2019 година

Дейност 2.2.2.8. Разкриване на Комплекс за подкрепа на стари хора (КПСХ) за самотни стари хора, който ще осигурява Дневна грижа и социализация с капацитет 50 места. Планирано разкриване на услугата 2017 година.

Дейност 2.2.2.9. Подкрепа от общините при извършването дейности в обособените клубове на пенсионера и/или инвалида по места, с активното включване на местните структури на СИБ и СП. Разширяване на дейностите на клубовете в рамките на изпълнението на стратегията.

4.2.3 Резидентни услуги за пълнолетни лица и стари хора

Специфична цел 2.3: Подобряване на резидентните услуги в общността за хора с увреждания и стари хора - осигуряване на достъп до качествена резидентна грижа в среда, близка до домашната, чрез:

- Мярка 2.3.1. Подобряване на условията и качеството на грижите в съществуващите специализирани институции и услугите от резидентен тип за стари хора.
- Мярка 2.3.2. Продължаване дейностите на резидентните услуги за хора с увреждания
- Мярка 2.3.3. Разширяване на мрежата от услуги за стари хора и хора с увреждания от резидентен тип.

Мярка 2.3.1. Подобряване на условията и качеството на грижите в съществуващите специализирани институции и услугите от резидентен тип за стари хора.

На територията на област Перник функционира само една специализирана институция за стари хора – Дом за стари хора “Св.Иван Рилски” – Радомир. Услугата се ползва и от потребители от други общини на областта или области. Във връзка с извършен анализ за всички функциониращи институции в страната, домът е оценен с обща оценка 4.90. (при макс.5.00)

Дейност 2.3.1.1. Продължаване и развитие на дейностите в Дома за стари хора в община Радомир при запазване на капацитета си. Тъй като специализираната институция отговаря на регламентирания критерии и стандарти за социални услуги и напълно удовлетворява нуждите на потребителите то тя може да бъде трансформирана, но на по – късен етап в периода на изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа.

Дейност 2.3.1.2. Продължаване дейността на ЦНСТ – стари хора в Община Трън, в който е осигурена среда, близка до семейната за домакуващите стари хора. Планира се до 2019 година да се извърши подобряване на материално-техническата база и да се приложат мерки за енергийна ефективност на сградата. За целта ще се търсят донорски програми.

Дейност 2.3.1.3. Продължаване дейността на Хоспис 1,2,3 с общ капацитет 30 места, които осигуряват постоянно 24-часово обгрижване на стари хора с тежки здравословни състояния или с увреждания. Дейността е частна.

Мярка 2.3.2. Продължаване дейностите на резидентните услуги за хора с увреждания

Социалните услуги резидентен тип осигуряват място за живот в среда, близка до семейната и предоставят подкрепа на лица с увреждания, чрез оказване съдействие за постигане в максимална степен на самостоятелност в комбинация с други социални, здравни, образователни и други услуги и в съответствие с индивидуалните им потребности. Услугите оказват съдействие за повишаване автономността на лицата чрез създаване или възстановяване и поддържане на битови и трудови умения, с цел успешно включване в живота на общността.

Дейност 2.3.2.1. Продължаване на дейността на Центъра за настаняване от семеен тип за възрастни хора с физически увреждания в община Брезник с общ капацитет от 15 лица, в който се

осигурява грижа за хора с увреждания, за които не са налице възможности за връщане в семейна среда.

Дейност 2.3.2.2. Продължаване дейността на двата Центъра за настаняване от семеен тип за възрастни хора с физически увреждания в община Трън с общ капацитет 25 лица. Планира се до края на 2018 год. подобряване на материално-техническата база и прилагане на мерки за енергийна ефективност на сградата.

Дейност 2.3.2.3 Продължаване дейността на двата Центъра за настаняване от семеен тип за възрастни хора с деменция в община Ковачевци, с. Сирищник с общ капацитет 25 лица.

Дейност 2.3.2.4. Продължаване дейността на Защитеното жилище за възрастни хора с физически увреждания в община Радомир, с. Извор с капацитет 10 лица.

Дейност 2.3.2.5. Продължаване дейността на Защитеното жилище за възрастни хора с умствена изостаналост (за хора с интелектуални затруднения) в община Перник с капацитет 8 лица.

Дейност 2.3.2.6. Разкриване на Защитено жилище за мъже с алкохолна и наркотична зависимост в Община Радомир с капацитет 15 лица. Предвидена е за разкриване в годишния план за 2016 г. като държавно делегирана дейност през 2017 г.

Мярка 2.3.3. Разширяване на мрежата от услуги за стари хора и хора с увреждания от резидентен тип.

Услугите от резидентен тип оказват съдействие за повишаване автономността на лицата чрез създаване/възстановяване и поддържане на битови и трудови умения, с цел успешно включване в живота на общността. Подкрепата се предоставя в комбинация с други социални, здравни, образователни и други услуги, и в съответствие с потребностите на настанените в тях лица. Спецификата на резидентните услуги ги прави от особено значение за хората, при които са изчерпани всички възможности за оставане в дома им.

В област Перник предвид изведените потребности на старите хора и на лицата с увреждания в анализа на ситуацията недвусмислено се налага разкриването на нови услуги от резидентен тип, с което да се разшири мрежата от услуги.

Дейност 2.3.3.1. Разкриване на два нови Центъра за настаняване от семеен тип за възрастни с физически увреждания в община Перник през 2017 година с общ капацитет 30 места.

Дейност 2.3.3.2. Разкриване на два нови Центъра за настаняване от семеен тип за възрастни с физически увреждания в община Ковачевци през 2017 година по 15 места или общ капацитет 30 места.

Дейност 2.3.3.3. Разкриване на четири нови Центъра за настаняване от семеен тип за лица с деменция: в община Перник се планира разкриване на два с по 15 места всеки, първият през 2017 г. и вторият през 2018 год.; в община Брезник разкриване на услугата през 2016 год. с капацитет 15 места; в община Ковачевци през 2017 година капацитет 15 места. Капацитетът на сега действащите ЦНСТ за деменция в община Ковачевци е 11 и 14. Увеличението на капацитета до 15 места ще бъде затруднено поради наличното ограничение в жилищното пространство /на последния етаж част от таваните са скосени, намират се в подпокривното пространство/.

Дейност 2.3.3.4. Разкриване на два Центъра за настаняване от семеен тип за лица с психични разстройства в община Перник – първият е планиран за разкриване през 2017 год, а вторият през 2019 година. И двата в капацитет по 15 места.

Дейност 2.3.3.5. В община Перник през 2017 година се планира разкриването на два центъра за настаняване от семеен тип стари хора – лица над 65 годишна възраст с осигуряване на 24 часова грижа за възрастни и самотни лица. През същата 2017 година е планирано разкриването на ЦНСТ за стари хора и в община Ковачевци с капацитет 15 места.

4.2.4 Подкрепа за уязвими групи и хора в риск

Специфична цел 2.4: Създаване на условия за социално включване на уязвими лица, жертви на насилие и трафик, групи и общности в риск, чрез:

- Мярка 2.4.1. Продължаване дейността и разкриване на нови социални услуги, предоставящи подкрепа на уязвими хора и семейства в кризисна ситуация

Мярка 2.4.1. Продължаване дейността и разкриване на нови социални услуги, предоставящи подкрепа на уязвими хора и семейства в кризисна ситуация

За ефикасна комплексна подкрепа на уязвимите групи, освен развиването на социални услуги - кризисен център, приюти и др., е необходимо да се развият междусекторните услуги - здравни, образователни и т.н. Добре развитите междусекторни услуги ще позволят по-добра индивидуализация на предлаганата подкрепа, по-точна оценка на потребностите и прилагане на мултидисциплинарен подход. Това изисква съвместни усилия и съгласувани мерки от страна на всички системи – социална, здравна, образователна, включително и културна.

Дейност 2.4.1.1. Продължаване дейността на Кризисен център за лица, пострадали жени и деца от насилие или жертви на трафик гр.Перник, в което се осигурява защитено пространство, превенция на насилието над жени и деца, пострадали от домашно насилие или жертва на трафик. Центърът е с капацитет 8 места. (Има решение на Общински съвет – Перник за увеличаване на капацитета на услугата до 12 места.)

Дейност 2.4.1.2. Продължаване дейността на Центъра за превенция и контрол на ХИВ/СПИН и туберкулоза, в който се извършва обмен на стерилни принадлежности за безопасна употреба на наркотици, консултации и други. Услугата ще продължи с обхват средногодишно 350 нуждаещи се лица и ще се финансира от различни проекти и програми. Планира се да продължи дейността си Ниско прагов център за консултации на интравенозни, който през 2015 год. бе създаден с проектно финансиране.

Дейност 2.4.1.3. Ще продължи дейността на трудовите и здравните медиатори, които ще работят в ромските общности. В община Брезник има 1 здравен медиатор, в община Перник - един трудов медиатор през 2016-2017 год. и двама от 2017 до 2020 год.; в Трън има 1 здравен медиатор и се предвижда увеличение с още един брой през 2017 година.

Дейност 2.4.1.4. Разкриване на Приют за бездомни лица през 2017 година с капацитет 15 места, който ще се разшири през 2019 година с още 5 места. Същият ще осигури безопасна среда за бездомни лица от областта.

Дейност 2.4.1.5. Разкриване на Център за квалификация и преквалификация на лица от уязвими общности, в който ще се предоставят различни обучителни програми на 50 лица от уязвими общности – етнически и други с основна цел – тяхното социално включване и интеграция в обществото. Планира се неговото разкриване през 2017 година.

Дейност 2.4.1.6. Разширяване на дейностите в действащия ЦСРИ (Трън) и новосъздадените ЦСРИ (Перник, Ковачевци), чрез съдействие за професионално ориентиране и реализация, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за хора със зависимости и за тяхното социално включване.

Таблица 2: Планирани социални услуги и мерки в област Перник – Направление 2: Социално включване на уязвими групи, лица в неравностойно положение и стари хора

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
Направление 2: Социално включване на уязвими групи, лица в неравностойно положение и стари хора												
1	Център за предоставяне на почасови услуги: Личен асистент, Домашен помощник, Здравен асистент, Социален асистент и др.	Лица и деца с увреждания, самотно живеещи лица с невъзможност от самообслужване	Община Перник		300	350	350	350	350	Осигуряване на грижи в семейна среда на хора и деца, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, предоставяне на алтернативен избор за професионално развитие на семейства, в които има лице с трайно увреждане.	гр.Перник	Планирана за разкриване по ОПРЧР с финансиране до края на 2017 г. Планирана за разкриване като държавно делегирана дейност
2	„Независим живот“ – услуга в общността по ОП „РЧР”	Хора с увреждания; Хора над 65 г. с ограничения или в невъзможност за самообслужване	община Брезник		60	60				Предоставяне на услуги за социално включване в отговор на комплексните потребности, с цел преодоляването на последиците от социалното изключване и бедността на потребителите.	гр. Брезник	Неналична към 2015 г. Предоставяне на услуги - 20 месеца, считано от 01.04.2016 г.
3	„Независим живот“ – услуга в общността по ОП „РЧР”	Хора с увреждания; Хора над 65 г. с ограничения или в невъзможност за самообслужване	община Радомир		63	63	63			Предоставяне на услуги за социално включване в отговор на комплексните потребности, с цел преодоляването на последиците от социалното изключване и бедността на потребителите.	гр. Радомир	Неналична към 2015 г. - 63 места, считано от 01.12.2015г. за 18 месеца.
4	Проект „Независим живот“ – услуга в общността по ОП „РЧР”	Хора с увреждания; Самотно живеещи и хора над 65 г. със ограничения в самообслужването	община Трън		25	25	25	25		Предоставяне на услуги за социално включване в отговор на комплексните потребности, с цел преодоляването на последиците от социалното изключване и бедността на потребителите.	гр. Трън	Финасиране за лични асистенти и 25 домашни помощд

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Перник

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
5	Личен асистент – услуга в общността по ОП „РЧР”	Лица и деца с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами.	община Брезник	26	26	26				Предоставяне на интегрирани социални и здравни услуги, с цел гарантиране на качеството на живот, независимост и достойнство. Предоставяне на услугите до месец февруари 2016 г.	гр. Брезник	Налична към 2015 г.
6	Личен асистент – услуга в общността по ОП „РЧР”	Лица и деца с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами.	община Радомир	68	68	68				Предоставяне на интегрирани социални и здравни услуги, с цел гарантиране на качеството на живот, независимост и достойнство. Предоставяне на услугите до месец февруари 2016 г.	гр. Брезник	Налична към 2015 г.
7	Личен асистент	Лица и деца с трайни увреждания и самотно живеещи трудно подвижни стари хора над 65 год.	Ковачевци			20	20	20	20	Предоставяне на интегрирани социални и здравни услуги, с цел гарантиране на качеството на живот, независимост и достойнство.	Ковачевци	
8	Социален асистент	Лица и деца с трайни увреждания и самотно живеещи трудно подвижни стари хора над 65 год.	Ковачевци			10	10	10	10	Предоставяне на интегрирани социални и здравни услуги	Ковачевци	
9	Домашен помощник	Лица и деца с трайни увреждания и самотно живеещи трудно подвижни стари хора над 65 год.	Ковачевци			10	10	10	10	Предоставяне на интегрирани социални и здравни услуги	Ковачевци	
10	Домашен социален патронаж	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда	Община Перник	450	450	500	500	500	500	Мобилна услуга за обхващане на селата – предоставяне на храна, комунално-битови услуги, помощ в домакинството, здравна и мед. грижа. Планиране разширяване на дейностите и многообразието на услугите и капацитетите за обхващане на малките населени места	гр. Перник	Налична; Планирано разширяване на дейностите

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Перник

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
11	Домашен социален патронаж Общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда. Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	община Брезник	80	90	100	110	120	130	Мобилна услуга за обхващане на селата – предоставяне на храна, комунално-битови услуги, помощ в домакинството, здравна и мед.грижа, осигуряване на трудо и арт терапия, други.	гр. Брезник	Налична към 2015 г. Разширяване на обхвата - малките изолирани населени места
12	Домашен социален патронаж Общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда. Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	Община Радомир	120	120	120	120	120	120	Мобилна услуга за обхващане на селата – предоставяне на храна, комунално-битови услуги, помощ в домакинството, здравна и мед.грижа, осигуряване на трудо и арт терапия, други.	Радомир	Налична към 2015 г.
13	Домашен социален патронаж	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда. Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	Община Радомир	36	36	36	36	36	36	Мобилна услуга за обхващане на селата – предоставяне на храна,	с.Дебели лаг, община Радомир	Налична и се финансира от Сдружение „Православен социален патронаж
14	Домашен социален патронаж Общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места	Община Трън	45	45	45	55	55	55	Мобилна услуга за обхващане на селата – предоставяне на храна, комунално-битови услуги, помощ в домакинството, здравна и мед.грижа, осигуряване на трудо и арт терапия, други.	Община Трън Св.Петка“ с. Дебели лаг	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Перник

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
		без достъп до услуги										
15	Домашен социален патронаж	Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	Община Ковачевци	65	65	80	80	80	80	Мобилна услуга за обхващане на селата – предоставяне на храна,	Ковачевци	налична
16	Център за социална рехабилитация и интеграция за незрящи лица	Лица със зрителни увреждания	Община Перник	20	20	20	20	20	20	Комплекс от социални услуги, свързани с извършване на рехабилитация, социално-правни консултации, образователно обучение и ориентиране, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване	гр.Перник ул. „Радомир” 1 , вх.В, ет.2	Налична Държавно делегирана дейност
17	Център за социална интеграция и рехабилитация	Лица	Община Перник			30	30	40	40	Дневни и почасови грижи Медицинска и социална рехабилитация	гр.Перник	Планирана за разкриване
18	Център за социална рехабилитация и интеграция		Ковачевци			40	40	40	40	Дневни и почасови грижи Медицинска и социална рехабилитация	Ковачевци	
19	Център за психично здраве	Лица с психични увреждания	Община Перник			30	30	30	30	Консултативни и медицински услуги за лица с психични заболявания. Центърът ще прилага интегриран подход за предоставяне на услугите	гр.Перник	Планирана за разкриване
20	Дневен център за възрастни с увреждания гр. Перник	Лица с ментални затруднения над 18 годишна възраст.	Община Перник	36	36	48	48	48	48	Интеграция на потребителите на социалната услуга в общността, която да съответства на техните желания и способности, да стимулира цялостното развитие на личността, да улесни и да направи възможен самостоятелния им начин на живот.	гр. Перник, ул. „Инженерна ” 6	Налична Държавно делегирана дейност
21	ДЦВХФУ	Лица с увреждания	Община Радомир	10	10	10	10	10	10	Дневна грижа за лица с увреждания	Гр.Радомир, кв.Върба	функционираща
22	Дневен център за възрастни и самотни хора	Възрастни и самотни хора	Община Перник			30	30	30	30	Осигуряване на храна, лични и социални контакти, консултации медицинска грижа	гр.Перник	Планирана за разкриване

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Перник

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
23	Дневен център за стари хора (ДЦСХ)		Община Перник			30	30	50	50	Дневна грижа	гр.Перник	Планирана за разкриване
24	Комплекс за подкрепа на стари хора (КПСХ)		Община Перник			50	50	50	50	Дневна грижа и социализация	гр.Перник	Планирана за разкриване
25	Дневен център за възрастни хора с увреждания	Възрастни хора с увреждания	с.Сирищник Ковачевци			30	30	30	30	Обслужване на потребителите през деня, свързани с предоставяне на храна, задоволяване на ежедневните и здравните потребности, както и на потребностите от организация на свободното време и личните контакти.	с.Сирищник Ковачевци	
26	Дневен център за стари хора	Самотни възрастни хора; Хора в над трудоспособна възраст;	Гр. Земен			30	30	30	30	Предоставяне на социални услуги в общността, които създават условия за цялостно обслужване на потребителите през деня, свързани с предоставяне на храна, задоволяване на ежедневните и здравните потребности, както и на потребностите от организация на свободното време и личните контакти.	Гр.Земен	Нова за планиране
27	Дневен център за стари хора	Стари хора - пенсионери	Ковачевци			40	40	40	40	Дневна грижа за стари хора	Ковачевци	Нова за планиране
28	ДЦСХ	Стари хора - пенсионери	Община Радомир	30	30	30	30	30	30	Дневна грижа за стари хора	С.Извор, Общ. Радомир	функционираща
29	Обществена трапезария	Лица с много ниски доходи или, които са без доход, скитащи лица, лица, пострадали при бедствия и др.	Община Перник	100	100	100	120	120	120	Осигуряване на безплатна храна на хора с много ниски доходи или, които са без доход	гр.Перник	Налична, финансирана по Оперативна програма
30	Обществена трапезария – общинска	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, хора с	община Брезник	40	40	50	50	60	60	Осигуряване на топла и питателна храна през зимата	гр. Брезник	Налична към 2015 г. Разширяване

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Перник

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
	<i>дейност</i>	увреждания с ниски доходи и др.										на обхвата
31	Обществена трапезария	Лица с много ниски доходи или, които са без доход, скитащи лица, лица, пострадали при бедствия и др.	Община Земен	100	100	100	120	120	120	Осигуряване на топла и питателна храна през зимата	Община Земен	Налична, финансирана от МТСП-Фонд „Социална закрила“
32	Обществена трапезария	Лица с много ниски доходи или, които са без доход, скитащи лица, лица, пострадали при бедствия и др.	Община Радомир	102	102	102	102	102	102	Осигуряване на топла и питателна храна през зимата	Гр.Радомир	Налична, финансирана от МТСП-Фонд „Социална закрила“
33	Клуб на пенсионера	Лица в пенсионна възраст	Община Перник	14	14	14	14	14	14	Осигуряване на лични и социални контакти. Информирание и консултиране.	гр.Перник	Налична, местна дейност
34	Клуб на инвалида	Лица с трайно намалена работоспособност	Община Перник	2	2	2	2	2	2	Осигуряване на лични и социални контакти. Информирание и консултиране – социално, здравно, права на хората с увреждания	гр.Перник	Налична, местна дейност
35	Клуб на пенсионера	Пенсионери	Община Радомир	1	1	1	1	1	1	Осигуряване на лични и социални контакти. Информирание и консултиране.	гр.Радомир	Налична
36	Клуб на инвалида	Лица с трайно намалена работоспособност	Община Радомир	2	2	2	2	2	2	Осигуряване на лични и социални контакти. Информирание и консултиране – социално, здравно, права на хората с увреждания	Гр.Радомир; с.Друган	Налична
37	Кризисен център за лица пострадали от насилие или жертви на трафик	Жени и деца, пострадали от насилие или жертви на трафик	Община Перник	8	8	12	12	12	12	Осигуряване на защитено пространство, превенция на насилието над жени и деца; ресоциализация и реинтеграция на жени и деца, пострадали от домашно насилие или жертва на трафик, както и въздействие върху семействата и средата на развитие на деца и семейства в риск;	Гр.Перник, ул.Средец № 2	Налична Държавно делегирана дейност

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Перник

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
38	Център за превенция и контрол на ХИВ/СПИН и туберкулоза		Община Перник	350	350	350	350	350	350	Обмен на стерилни принадлежности за безопасна употреба на наркотици - работа на терен. Консултации, насочване и придружаване за изследвания	Гр.Перник, ул.Средец № 2	Налична през 2015 г., финансирана по проекти; Планирана за разкриване
39	Ниско прагов център за консултации на интравенозни		Община Перник							Консултиране, терапевтична работа, вземане на кръвни проби за кръв, хипатит, половопредавани болести.	Гр.Перник, ул.Средец № 2	Налична през 2015 г., финансирана по проекти; Планирана за разкриване
40	Център за квалификация и преквалификация на лица от уязвими общности	Лица от уязвими общности	Община Перник			50	50	50	50	Предоставяне на обучителни програми	гр.Перник	Планирана за разкриване
41	Трудови медиатори	Лица от уязвими общности	Община Перник	1	1	2	2	2	2	Консултативна дейност и посредничество	гр.Перник	Планирана за разкриване
42	Здравен медиатор <i>Общинска дейност, подкрепяна от МЗ</i>	Уязвими групи от компактни ромски общности: - деца - бременни - възрастни хора - хронично болни	община Брезник Община Трън	1 1	1 1	1 2	1 2	1 2	1 2	Посредничество за достъп до здравни услуги в ромските общности, Профилактика за деца и възрастни; участие в превенция на изоставянето, дейности в подкрепа	гр. Брезник община Трън	Налична към 2015 г., Предоставяне на услугите до февруари 2020 г.
43	Приют за бездомни лица	Бездомни лица	Община Перник			15	15	20	20	Осигуряване на безопасна среда за бездомни лица	гр.Перник	Планирана за разкриване
44	Център за настаняване от семеен тип за лица с физически увреждания-2бр.	Лица с физически увреждания	Община Перник			30	30	30	30	Осигуряване на 24 часова грижа за лица с физически увреждания	гр.Перник	Планирана за разкриване
45	Център за	Възрастни хора с	община	15	15	15	15	15	15	Осигуряване на резидентна грижа за	гр. Брезник	Налична към

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Перник

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
	настаняване от семеен тип (ЦНСТ) за възрастни хора с физически увреждания	физически увреждания.	Брезник							хора с увреждания, за които не са налице възможности за връщане в семейна среда.		2015 г., разкрита през 2013 г.
46	Център за настаняване от семеен тип (ЦНСТ) за възрастни хора с физически увреждания	Възрастни хора с физически увреждания.	община Брезник	15	15	15	15	15	15	Осигуряване на резидентна грижа за хора с увреждания, за които не са налице възможности за връщане в семейна среда.	гр. Брезник	Неразкрита към 2015 г. Нова-планирана за стартиране още от 2013 г.
47	Център за настаняване от семеен тип за възрастни с физически увреждания		Ковачевци			30	30	30	30	Осигуряване на резидентна грижа за хора с физически увреждания в среда близка до семейната		
48	Защитено жилище	Хора с физически увреждания	Община Радомир	10	10	10	10	10	10	Резидентна грижа за хора с физически увреждания	С.Извор, Общ.Радомир	функционираща
49	Защитено жилище	Мъже с алкохолна и наркотична зависимост	Община Радомир	-	-	15	15	15	15	Услугата е насочена към мъже със зависимости. Подкрепа при преодоляване на зависимостите.	с.Владимир община Радомир	За разкриване - ДДД
50	ЦНСТ – физически увреждания	Лица с увреждания	Община Трън	15	15	15	15	15	15	Услугата е насочена към хората с увреждания и цели предоставяне на среда близка до семейната.Планира се подобряване на материално-техническата база и прилагане на мерки за енергийна ефективност на сградата.	Гр.Трън, Ул."Васил Левски" №18	Настанените лица са 15 ,но поради засиления интерес към ползването на услугата от нуждаещи се лица ,капацитетът се оказва недостатъчен.

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Перник

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
51	ЦНСТ – физически увреждания	Лица с увреждания	Община Трън	10	10	10	10	10	10	Услугата е насочена към хората с увреждания и цели предоставяне на среда близка до семейната. Планира се подобряване на материално-техническата база и прилагане на мерки за енергийна ефективност на сградата.	Гр.Трън, Ул.”Васил Левски”№18	Настанените лица са 15 ,но поради засиления интерес към ползването на този вид услуга от нуждаещи се лица ,капацитетът се оказва недостатъчен.
52	Защитено жилище	Лица с умствена изостаналост	Община Перник	8	8	8	8	8	8	Подпомагане, взаимопомощ, ефективна защита, социална интеграция и осигуряване на сигурна и защитена среда, близка до семейната	гр.Перник ул. „Иван Вазов“, бл.3,ап.2	Налична Държавно делегирана дейност
53	Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с деменция	Лица с деменция	Община Перник			15	30	30	30	Осигуряване на 24 часова грижа за лица с деменция	гр.Перник	Планирана за разкриване
54	Център за настаняване от семеен тип за лица с деменция	Лица с деменция.	община Брезник		15	15	15	15	15	Осигуряване на резидентна грижа за лица с деменция, за които не са налице възможности за връщане в семейна среда.	гр. Брезник	Неналична към 2015 г. Планирана за 2016 г.
55	ЦНСТ ВХД-2бр.	Възрастни хора с деменция	с.Сирищник Ковачевци	25	25	25	25	25	25	Осигуряване на резидентна грижа за възрастни хора с деменция, за които не са налице възможности за връщане в семейна среда.	с.Сирищник Ковачевци	Неналична към 2015 г., ДДД, разкрита през 2012 г. Капацитетът се оказва недостатъчен.
55.1	ЦНСТ ВХД	Възрастни хора с деменция	с.Сирищник Ковачевци	14	14	14	14	14	14	Осигуряване на резидентна грижа за възрастни хора с деменция, за които не са налице възможности за	с.Сирищник Ковачевци	Неналична към 2015 г., ДДД, разкрита през

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Перник

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
										връщане в семейна среда.		2012 г. Капацитета се оказва недостатъчен.
55.2	ЦНСТ ВХД	Възрастни хора с деменция	с.Сирищник Ковачевци	11	11	11	11	11	11	Осигуряване на резидентна грижа за възрастни хора с деменция, за които не са налице възможности за връщане в семейна среда.	с.Сирищник Ковачевци	Неналична към 2015 г., ДДД, разкрита през 2012 г. Капацитета се оказва недостатъчен.
56	ЦНСТ ВХД	Възрастни хора с деменция	Ковачевци			15	15	15	15	Осигуряване на резидентна грижа за възрастни хора с деменция, за които не са налице възможности за връщане в семейна среда.	с.Ковачевци	Планирана за разкриване като ДДД
57	Център за настаняване от семеен тип за лица с психични увреждания	Лица с психични увреждания	Община Перник			15	15	30	30	Осигуряване на 24 часова грижа за Осигуряване на резидентна грижа за възрастни хора с психични заболявания	гр.Перник	Планирана за разкриване
58	Център за настаняване от семеен тип за възрастни – 2 броя.	Лица над 65 годишна възраст	Община Перник			30	30	30	30	Осигуряване на 24 часова грижа за възрастни и самотни лица	гр.Перник	Планирана за разкриване
59	Център за настаняване от семеен тип за стари хора		Ковачевци			15	15	15	15	Осигуряване на резидентна грижа за стари хора		
60	Дом за стари хора	Стари хора	Община Радомир	150	150	150	150	150	150	Институционална грижа за стари хора	Гр.Радомир	функциониращ
61	ЦНСТ – стари хора	Стари хора	Община Трън	15	15	15	15	15	15	ЦНСТ осигурява подслон в условията на сигурност и зачитане достойнството на потребителите. ЦНСТ осигурява среда на живот, близка до семейната, която	Гр.Трън, Ул."Васил Левски" №18	Настанените лица са 15 ,но поради засиления интерес към

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Перник

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет						Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015, етапи за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2017	2018	2019	2020			
										задоволява потребностите от уединение и дава възможност за създаване и поддържане на социални контакти. Всяко лице разполага с лично пространство и с пространство за общи дейности с останалите лица и екипа на ЦНСТ. Планира се подобряване на материално-техническата база и прилагане на мерки за енергийна ефективност на сградата.		ползването на този вид услуга от нуждаещи се лица, капацитетът се оказва недостатъчен.
62	Хоспис 1, 2, 3	Лица в невъзможност от самообслужване	Община Перник	30	30	30	30	30	30	Резидентна грижа – нужда от постоянно 24-часово обгрижване на стари хора с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния	гр.Перник	Налична, частна дейност

Раздел В: План за действие

5 Управление и координация на изпълнението на стратегията

5.1 Структури за координация на областно и общинско ниво

Разработването на настоящата стратегия е организирано от Областния управител с оглед необходимостта от стратегическо планиране на областно ниво и включването на всички общини от областта. По този начин разкриването на социални услуги се доближава до потребностите на хората от целевите групи, не само на територията на дадена общината, но и в цялата област. Областният управител внася проекта на Областната стратегия за развитие на социалните услуги за обсъждане, съгласуване и за приемане от Областния съвет за развитие.

Областният съвет за развитие обсъжда, съгласува, приема и при необходимост актуализира стратегията. **Областният управител** отговаря за изпълнението на Областната стратегия за развитие на област Перник, с която е свързана Областната стратегия за развитие на социалните услуги като секторна политика в областта. Той има важна роля при изпълнението и на Областната стратегия за развитие на социалните услуги с оглед прилагането на общи мерки на областно ниво и на съвместни дейности в няколко общини, както и с цел координиране дейността на общините и териториалните, секторни звена на централната изпълнителна власт при работата по стратегията.

Със заповед № РД-74/20.05.2015 г. на областния управител е сформиран **Областен съвет за координиране изпълнението на Областната стратегия** за развитие на социалните услуги /Областен координационен съвет/.

Областният управител получава доклади на ключовите участници в изпълнението на стратегията за извършеното, за срещнатите трудности и проблеми. Постъпилата информация и доклади се представят на заседанията на **Областния координационен съвет**. Съветът подпомага областния управител при координиране дейностите по изпълнение на целите, приоритетите и конкретните дейности на стратегията. Той включва представители на общините, на териториалните поделения на АСП, представители на Регионален инспекторат по образованието, Регионална здравна инспекция, НПО. На своите заседания Областният координационен съвет обсъжда изпълнението на дейности и проекти на общинско и областно ниво, както и реализацията на национални проекти, свързани с развитието на социалните услуги, социалното включване, деинституционализацията и др. Областният координационен съвет обсъжда и одобрява годишен мониторингов доклад за изпълнението на Областната стратегия за развитие на социалните услуги, докладът от извършен междинен преглед на нейното изпълнение, предложение за актуализация на стратегията.

Важна роля при осъществяване на дейностите, свързани с координацията на изпълнението на Областната стратегия за развитие на социалните услуги има **Регионална дирекция за социално подпомагане и Дирекции „Социално подпомагане”**. Регионалните

дирекции за социално подпомагане като териториални поделения на АСП в областните административни центрове провеждат държавната политика в областта на социалното подпомагане, закрилата на детето и рехабилитацията и социалната интеграция на хората с увреждания на територията на областта.

На територията на съответните общини тези дейности се осъществяват от Дирекциите "Социално подпомагане". Предвид основните си функции, РДСП и ДСП имат отношение към всички заложили цели в Областната стратегия за развитие на социалните услуги. Регионалните дирекции за социално подпомагане осъществяват сътрудничество с областната и общинската администрация и с неправителствени организации при осъществяването на политиката в областта на социалната защита на рисковите групи в областта. Директорите на дирекции са членове на Областния координационен съвет, а експерт от регионалната дирекция е част от екипа на Звеното за мониторинг и оценка на изпълнението на стратегията.

Кметът на общината има ключова роля за цялостното изпълнение на Областната стратегия за социалните услуги на общинско ниво. Общините отговарят за цялостното изпълнение на Областната стратегия за развитие на социалните услуги на тяхната територия. На основата на областната стратегия, кметът на общината организира разработването на общински стратегии и годишни планове за развитие на социалните услуги, които се приемат от **Общинските съвети** и чрез които се реализира Областната стратегия на територията на всяка община.

Общинските стратегии представляват териториален разрез на областната стратегия по общини. Местните власти разработват и изпълняват интегрирани политики за развитие на хората в риск на тяхната територия като комбинират ресурсите и координират дейностите в сферата на социалното подпомагане, образование, здравеопазване, политики на пазара на труда, водени от интересите и нуждите на групите и хората в риск. Общините са доставчик на социални услуги. Общините развиват политики в подкрепа на децата в риск, хората с увреждания и старите хора.

Общините осъществяват годишен мониторинг и оценка на изпълнението на социалните услуги и оценка на нуждите на групите в риск. Ежегодно, в началото на годината, Общините представят в Областна администрация доклади за изпълнението на общинския план за развитие на социалните услуги за предходната година, които са база за изготвяне на годишен мониторингов доклад на областно ниво. Докладът се представя и обсъжда на заседание на Областния координационен съвет. Кметът на общината търси възможности за финансиране от различни финансови източници за реализиране на конкретните общински дейности, планирани в съответния общински компонент на областната стратегия. Местните власти носят конкретни отговорности също за инициирането и изпълнението на хоризонталните политики и мерки за социално включване. В този контекст, общините поемат и основната отговорност за изпълнението на мерките за социално включване, предвидени в настоящата Стратегия.

Обществен контрол при осъществяване на дейностите в областта на социалните помощи и социалните услуги се осъществява от **Обществения съвет по социално подпомагане и услуги**. Той е консултативен орган към общината за осъществяване на сътрудничество, координация и консултация между община, централни държавни органи и доставчици на социални услуги с цел реализиране на социалната политика в конкретната община.

Подкрепа в реализацията на заложените приоритети и цели на стратегията оказват и други институции и организации, но в по-малка активност: Регионалният инспекторат по образованието – Перник, Регионален център по здравеопазване, Дирекции „Бюро по труда“, Неправителствени организации, граждански инициативи и други.

Повечето от тях участват в дейността на Областния координационен съвет, в осъществяването на мониторинг и оценка на изпълнението на стратегията като подпомагат събирането на данни и оценката на потребностите.

5.2 Система на мониторинг и оценка. Работа на ЗМО

Ключов инструмент за изпълнението на стратегията, както и за развитието на предприеманите дейности и мерки в нея се явява механизмът за периодичен преглед или система за мониторинг. Основната цел на мониторинга е да се направи оценка на постигнатите резултати в съответствие с предварително поставените цели. С помощта на мониторинга по-ясно ще се идентифицират потенциалните пречки в реализирането на конкретните дейности, както и ще се създадат възможности за изработване на механизми за тяхното преодоляване.

Мониторингът се извършва за да подпомогне процеса на управление на стратегията. Задача на мониторинга е да се следи постигнати ли са заложените цели и каква е ефективността на стратегията в хода на реализацията ѝ. Резултатите от извършения мониторинг и оценката ще са основа за актуализацията на стратегията.

Конкретните цели и задачи на системата за мониторинг и оценка са да осигурява актуална информация за развитието на социалната среда в област Перник, да обезпечи текущия мониторинг на изпълнението на дейностите по Стратегията на областно и общинско ниво и да осигури актуализирането на Областната стратегия, както и подобряването на политиките за социално включване. Механизмът за периодичен преглед на настоящата Областна стратегия за развитие на социалните услуги включва **Звено за мониторинг и оценка**. В състава на звеното за мониторинг са включени представители на Областна администрация, общините на територията на областта, РИО, РЗИ, РДСП и дирекции социално подпомагане, представители на НПО.

В рамките на действие на стратегията се предвижда ежегодно изготвяне на мониторингов доклад за степента на нейното изпълнение. Мониторинговите доклади ще се изготвят от звеното за мониторинг. Ежегодните доклади ще мониторират състоянието на социалните услуги за всяка година, като същите ще се изготвят в началото на следващата година. Докладът ще се приема от звеното за мониторинг и ще се представя пред Координационен съвет за изпълнение на областната стратегия за социални услуги. Координационният съвет след разглеждане и приемане на Доклада го представя за приемане пред Областния съвет за развитие на област Перник.

Координационният съвет функционира като разширен екип на ЗМО и има същите задачи, както през предходния стратегически период, а именно:

- Координира целия процес по изпълнение на областната и общински стратегии за развитие на социалните услуги в област Перник;
- Ще инициира и съгласува междуинституционални и междуобщински механизми за сътрудничество;
- Координира и съгласува разкриването на социални услуги на областно ниво;
- Координира дейността на мултидисциплинарния екип за деинституционализация в областта;
- Взаимодейства с общинските Координационни звена по изпълнение на общинските стратегии, получава периодична обратна връзка за напредъка на изпълнението на общинските стратегии за социални услуги;

- Предоставя възможност за съгласуване на дейностите на общинско и областно ниво по изпълнение на стратегиите за социални услуги;
- Решава проблемни зони и намира решения за преодоляването им, възникнали в процеса на изпълнение на Стратегията;
- Предоставя възможност за междуобщинска и междуинституционална обмяна на опит по изпълнението на Стратегията;
- С решение на Съвета могат да се създават работни групи при необходимост за изпълнение на конкретна задача.

5.3 Основни партньори. Механизми на партньорството

Ефективното междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество допринася за изграждането на оптимална мрежа от социални услуги в областта, която да осигури равен достъп до услуги за всички рискови групи.

Изграждането на механизми на партньорство ще бъде приоритетно в Областната стратегия за новия период. Ще бъдат използвани разнообразни инструменти за сътрудничество:

- Съвместни действия при изпълнение на общи дейности;
- Междуобщински и смесени услуги, там където е възможно в рамките на действащото законодателство;
- Сътрудничество със ЗМО в дейностите за мониторинг и оценка на Стратегията;
- Отворени работни групи с участие на заинтересованите страни и участие на експерти в съвместни работни групи, комисии и екипи;
- Провеждане на работни тематични срещи
- Обменни посещения между съседни общини за обмен на информация за групи в риск, обсъждане и планиране на съвместни дейности и проекти за подкрепа на целевите групи.
- Разработване на междуобщински и междусекторни проекти за подкрепа на групите в риск.
- Междуобщински срещи с участието на всички заинтересовани институции, в чиито компетенции попадат групите в риск (като ДСП, ДБТ, доставчици на социални и здравни услуги, училища, НПО и др.)

Развитието на партньорствата между общините, изграждането на мрежи на областно и местно ниво ще допринесе за съгласуването и обединяването на дейностите на ангажираните институции с фокус уязвимите общности и групи.

Съгласно Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България“ и Плана за действие в изпълнение на Стратегията в Област Перник е създаден **Областен координационен механизъм по деинституционализация /ОКМД/**. Целта е чрез него да се постигне ефективно сътрудничество и взаимодействие между гражданския сектор, регионалните и общинските структури. Той е платформа за прилагане на политики чрез междуинституционално партньорство.

ОКМД осигурява ефективна координация и взаимодействие на ангажираните субекти при изпълнение на политики за деинституционализация за деца, както и осигурява подходяща

среда за междуинституционално взаимодействие на местно ниво, в което да се разработят максимално опростени и в същото време ефективни регулации и йерархии при партнирането по изпълнение на националните политики в процеса на деинституционализация.

Основният подход, който остава в сила и от предходния планов период е мониторингът и оценката с участие, който изисква включването и обратната връзка от всички участници в изпълнението на предоставянето на социалните услуги и носи допълнителни предимства за ефективността на мониторинга.

5.4 Основни етапи в изпълнението на стратегията

При описване на етапите на изпълнение на стратегиите да се има предвид, че предстои приемане на Закон за социални услуги и Правилник за прилагането му, което ще е предпоставка за актуализиране на вече приетите Стратегии.

Областната стратегия за развитието на социалните услуги в област Перник обхваща период от пет години от 2016 до 2020, в който се обособяват няколко етапа за изпълнение на стратегията:

Първият етап е подготвителен етап, през който:

- Ще се изготвят и приемат Общински стратегии за социалните услуги в 6-те общини и първите годишни планове за развитието на социалните услуги във всяка община.
 - Ще се създадат планове за действие на областната стратегия за 2016 и 2017 година.
 - Ще се осъществи оперативно планиране на интервенцията през първите 3 години
- Приключването на този етап се предвижда през юли 2016 година.

Следва **втори, същински етап**, през който ще се изпълняват планираните дейности по Стратегията. Той обхваща 2016 - 2018 година.

Третият етап е етапът на междинна оценка и препланиране. Той обхваща последното тримесечие на 2016 година и първото тримесечие на 2018 година. Предвижда Междинна оценка на постигнатите резултати от стратегията, препланиране на следващия двугодишен период в съответствие със заключенията и препоръките от междинната оценка. През този етап е възможно да се актуализира изцяло стратегията съобразно новия Закон за социални услуги, който е в процес на разработване през 2016 г. и Правилника за прилагането му, в случай, че той бъде приет.

Последният **Четвърти етап** обхваща 2018 - 2020 година. Той се характеризира с ефективност и изпълнение на дейностите по стратегията, а също така и финална оценка на въздействието от Областната стратегия за развитие на социалните услуги. През този етап се извършва основната подготовка за следващия стратегически период. С изготвянето на окончателна оценка на стратегията през 2020 година и подготовката на новата стратегия за следващия планов период се финализира настоящата стратегия.

6 Ресурси

6.1 Изграждане на капацитет за изпълнение на стратегията

6.1.1 Човешки ресурси за предоставяне на социални услуги

Качествени социални услуги се представят от високо квалифициран и мотивиран персонал ангажиран в тях, като същевременно е необходим и допълнителен ресурс от различни квалифицирани специалисти.

Възнагражденията в социалните услуги по общини се определят като много ниски дори и за общия стандарт на живот в област Перник и в общините като цяло. Липсва практика за активно включване на доброволци в процеса на предоставяне на услуги.

6.1.2 Изграждане на капацитет за управление на услугите

Всички дейности в областта на социалните услуги се предоставят при спазване на критерии и стандарти, определени с Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане и в Наредбата за критериите и стандартите за социални услуги за деца. И в двата акта изрично се регламентира, че социалните услуги, предоставяни в специализирани институции и в общността, трябва да отговарят на определени стандарти и критерии за обслужващ персонал, в това число осигуряване на професионална и методическа подкрепа на персонала и възможности за повишаване квалификацията на персонала с оглед спецификата на работата с отделните групи потребители на социални услуги.

Повишаването на квалификацията на персонала е свързано с провеждането на специализирани обучения, а професионалната и методическа подкрепа с предоставянето на супервизия на екипите от социалните услуги. Същите ще се осигуряват в рамките на делегираните бюджети от доставчиците на социални услуги. Основните потребности от развитие на човешките ресурси за осъществяване на стратегията, идентифицирани в процеса на анализа на ситуацията в етапа на разработване на стратегията за развитие на социалните услуги в област Перник, които имат отношение към административния и организационен капацитет са свързани с:

- Повишаване капацитета на общинските администрации да управляват процеса на управление при предоставянето на социални услуги в общините;
- Повишаване капацитета на персонала, ангажиран с администрирането, управлението и директното предоставяне на социалните услуги;
- Развитие на капацитета за подготовка и управление на проекти, осигуряващи развитие на социалните услуги в общините от областта и разширяване на обхвата на съществуващите услуги;
- Практически умения и механизми за осъществяване на между общинско и между институционално сътрудничество в сферата на социалните услуги.

6.2 Финансови и материални ресурси

За финансиране на дейностите за реализация на Стратегията за развитие на социалните услуги в област Перник за периода 2016 – 2020 г. са възможни различни източници на финансиране, а именно от:

- делегирани от държавния бюджет;
- общинските бюджети за услугите, които са местни дейности;
- национални и международни програми;
- дарения от местни и чуждестранни физически и юридически лица;
- средства от фонд "Социална закрила";
- други източници - от други донори и неправителствени организации, средства от частния сектор и други.

При преглед на общинските анализи на ситуацията и оценка на потребностите от социални услуги общините на територията на област Перник показват невъзможност за собствено финансиране на социалните услуги и се насочват приоритетно към предлагането на услуги, финансирани от държавния бюджет или от фондовете на ЕС. Единствената услуга, която получава общинско финансиране е Домашен социален патронаж. Много рядко общините показват възможност за частично обезпечаване на дейности по разкриване и функциониране на социалните услуги, обикновено чрез предоставяне на материална база. От местни приходи се предвиждат и средства за съфинансиране на проекти по национални, европейски и други програми в социалния сектор.

През периода 2014-2020 година общините на територията на областта основно ще разчитат на държавно финансиране и финансиране по проекти за функционирането и разкриването на социални услуги.

7 Комуникационна програма

Важно условие за ефективното реализиране на Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Перник за периода 2016-2020 г. е предоставянето на обективна информация за нейната реализация. Изпълнението на стратегията ще се съпровожда от различни информационни мероприятия, които ще осигурят нейната публичност.

Основните принципи, които ще се следват при изпълнението на настоящата комуникационна програма са:

Прозрачност – информиране на обществеността за изпълнението на дейностите по Областната стратегия за развитие на социалните услуги 2016-2020 г.;

- **Широко междообщинско и междусекторно партньорство**, сътрудничество и екипност в комуникационния обмен.
- **Координация** с други стратегии, програми, планове за развитие, изпълнявани от държавната и местната власт;
- **Достъпност на информацията** – достигане на комуникиращата информация до най-голям брой заинтересовани лица, като основните целеви групи са:
 - Приоритетни целеви групи на областната стратегия за социални услуги
 - Потребители на социални услуги

- Доставчици на социални услуги
- Териториални структури на държавните органи и институции
- Органи и институции на държавната и местната власт
- Изпълнителни агенции
- Широката общественост
- Неправителствени организации
- Медии

7.1 Цели, задачи и методи

Основните цели на комуникационната програма на Областната стратегия за развитие на социални услуги в област Перник са свързани с:

- Представяне и популяризиране сред широката общественост и заинтересованите страни резултатите, ползите и положителните ефекти от изпълнението ѝ;
- Привличане на общественото внимание и спомагане за изграждане на обществена подкрепа към политиките на социално включване;
- Допринасяне за повишаване чувствителността в обществото към проблемите на най-уязвимите общности и изключени групи, към техните потребности и възможности за решаване на проблемите им, както и към въпросите, свързани с толерантността, социалната интеграция, равни права и др.

Механизмите и подходите, които ще се прилагат при изпълнението на комуникационната програма включват:

- Ефективно използване на различни начини и форми за комуникация и представяне на Областната стратегия за развитие на социални услуги чрез.
- Партньорство с медиите;
- Изграждане на адекватна прозрачна информационна среда чрез:
 - Подаване на достатъчна информация в общественото пространство;
 - Търсене на отзвук и обратна връзка от разпространената информация.

Основните комуникационни техники на Комуникационната програма ще се основават върху следните форми:

- **Директна комуникация**

Директна комуникация ще предостави възможност на заинтересованите страни и на широката общественост да споделят своите мнения, гледни точки и предложения.

- **Комуникация чрез масовите медии**

Редовната комуникация чрез медиите за предоставяне на информация относно изпълнението на Областната стратегия за социалните услуги чрез:

- съобщения за медиите;
- неформални работни срещи;
- публикации в медиите за разпространяване на информация относно популяризиране на визията, целите и приоритетите на областната стратегия.

- **Комуникация чрез Интернет**

Комуникация чрез Интернет и информационни материали ще се осъществява чрез поддържане и актуализиране на информацията за Областната стратегия за развитие на социалните услуги в сайтове на партньорите и на заинтересованите страни.

- **Работа с партньори**

При изпълнението на стратегията ще се търси съгласуване и взаимодействие с всички заинтересовани страни, участвали в разработването на стратегията и за нейното изпълнение.

Комуникационната програма ще търси и подкрепя инициативи на гражданското общество и местни НПО, насочени към групи, които трудно могат да бъдат достигнати чрез средствата за масово осведомяване.

7.2 Оперативно изпълнение на комуникационната програма

За постигането на целите и реализацията на дейностите в настоящата комуникационна програма оперативното ѝ изпълнение ще се осъществява от професионалист за връзки с обществеността, в сътрудничество с Областния координационен съвет и Звеното за мониторинг и оценка.

Функцията ще се изпълнява от **експерта за връзки с обществеността** в Областна администрация.

За целите на своите отговорности и задължения, служителят за връзки с обществеността е необходимо да участва в редовните заседания на Областния координационен съвет и Звеното за мониторинг и оценка. Отговорностите на съответния експерт, занимаващ се с реализирането на комуникационната програма са свързани с информационни мероприятия за постигането на целите и дейностите на комуникационната програма, непрекъснат контакт със ЗМО и ОКЕ, участие в планирането на дейности, свързани с реализирането на целите на комуникационната програма и др.

Дейности, които ще извършва експертът за връзки с обществеността:

- Периодично подаване на достатъчна информация в общественото пространство;
- Организиране на пресконференции, публикации в медиите за запознаване на заинтересованите страни и широката общественост с текущите дейности от Стратегията;
- Изработване на информационни и комуникационни материали;
- Публикуване на Областната стратегия за развитие на социалните услуги 2016-2020 г. на сайта на Областна администрация Перник;

- Поддържане на връзка с експертите за връзки с обществеността в общините на територията на област Перник;
- Координиране и инициране на местни публикации на общинските интернет сайтове.

Времевият график на Комуникационната програма следва логиката на оперативния план за действие на самата Областна стратегия. За всяко събитие се избира съответно канал за комуникация и комуникационна техника в зависимост от преследваните цели при спазване на водещите принципи на комуникационната програма целенасоченост, своевременност и достъпност.

Раздел Д: Приложения

8 Оценка на потребностите от социални услуги

8.1 Общински анализи на ситуацията в общините на област Перник